A large illustration of a bunch of purple grapes hanging from a vine with several green leaves.

1-2

LETNIK XXXII.
1985-1986

**G
A
L
E
R**

LETNIK XXXII. - 1985-86
SEPTEMBER - OKTOBER 1985
ŠTEVILKA 1-2

Trst SKL

12660/1985/86

VSEBINA

Tone Pavček: Novi mož	1
Vlado Firm: Gozdnii prijatelji (1)	2
Franci Lakovič: Jeseni	8
Niko Grafenauer: Uspavanka	8
Danilo Gorinšek: Zajčja šola	9
Kotiček za najmlajše: Vera Poljšak:	
Roki	10
Jadro na morju	11
Vojan T. Arhar: Šolček	12
Meta Rainer: Revolucija	14
Vera Poljšak: Liki	15
Vojan T. Arhar: Jeseni	16
Franci Lakovič: Jesenska zbadljivka	16
Vera Poljšak: Glasbila, Telefon, Skrito ime	17
Janez Bitenc: Rdeča kapica	18
Stana Vinšek: Vsi sveti	21
PRILOGA	
Goriški september - besedilo in slike: Boris Rebec.	
Grič Sv. Justa - besedilo: Evgen Dobrilna, slike: Lojze Abram.	
NASLOVNA STRAN	
Alen Kermac, 2. r. COŠ »F. Venturini« -	
BOLJUNEC	

L.A.: Valentinu Polanšku v spomin	22
Valentin Polanšek: Činček je šolar	23
Stana Vinšek: Pastirica	23
Jože Petelin: Jabolka	24
Vera Poljšak: Rebus	24
Branka Jurca: Alenkin razred	25
Črtomir Šinkovec: Sinica	26
Franci Lakovič: Napis na nagrobniku	27
Zanimivosti: Vojan T. Arhar: Sladek klepet o medu	28
Iz naših šol: Lojze Abram: Tri pomembne šolske publikacije	30
Šaljiva vprašanja	31
Moj računalnik: Devan Cesar: Uvod v računalniške tajne	32
Berta Golob: Mame nimam	33
Danilo Gorinšek: Koncert	34
Šport: Lojze Abram: Jadranje privlačuje	35
Helena Bizjak: Majhna letala in leteči hišnik	36
Mala diskoteka: Marij Čuk: Tokrat kasete namesto knjig	38
Šolarji pišejo	39
Urednikova beležnica	44
Za bistre glave	46
Vera Poljšak: Poišči napake 3. stran platnic	

Ilustracije za prvo, dvojno številko Galeba so naredili: Milko Bambič (str. 9); Barbara Boneta (str. 8); Marjanca Jemec-Božič (str. 2, 3, 4, 5, 7); Marjeta Cvetko (str. 23, 25); Diego Kolarič (str. 29); Leon Koporc (str. 21); Božo Kos (str. 1, 14); Erika Košuta (str. 23); Borut Pečar (str. 8, 24); Jelka Reichman (str. 12, 13, 16, 18, 19, 20); Bine Rogelj (str. 26, 34, 37); Magda Tavčar (str. 10, 11, 15, 17, 24, 3. st. pl.); Janko Testen str. 27).

Tone Pavček

Ilustr.: Božo Kos

Novi mož

Do včeraj ni Darko poznal niti ene lekcije iz zemljepisa, prirodopisa, matematike, stoletne praktike, biologije, kemije, niti iz fizike (lizal je lizike!), kaj šele iz slovnice in iz skladovnice drugega znanja, kot so vprašanja lepopisa, dobrega vtisa, reda, ugleda razreda, tištine in discipline, sedenja pri miru in tako dalje in tako dalje...

A včeraj je Darko postal mož, pravi, resnični, veliki mož: z zadnjimi novci zbarantal je s trgovci za zvezek, radirko, berilo, šestilo, peresce, črnilo in torbo veliko.
 (Postavimo piko.)

Tako oborōžen gotovo bo zmožen spoznati vse lekcije iz zemljepisa, prirodopisa, iz matematike, biologije, stoletne praktike, kemije, fizike (adijo lizike!), kakor iz slovnice in iz skladovnice drugega znanja, kot so vprašanja lepopisa, dobrega vtisa, reda, ugleda razreda, tištine in discipline, sedenja pri miru in tako dalje in tako dalje!

Gozdni prijatelji (1)

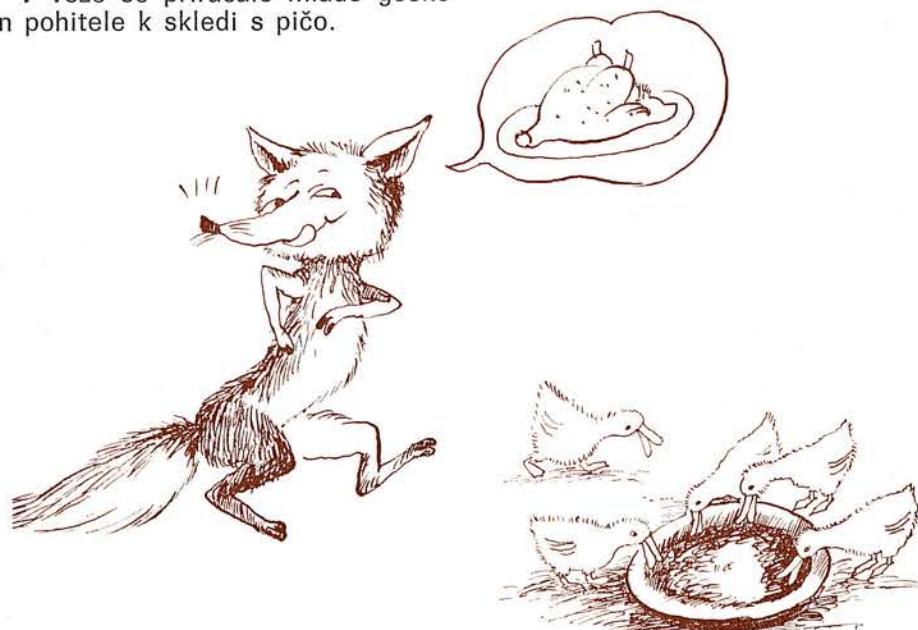
V sončnem jutru se je belila logarjeva domačija. Preko hriba, poraslega z grmičevjem, je lezlo sonce. Prvi sončni žarki so poplesovali po črnem lisičjem smrčku.

Lisička Vitka si je previdno ogledovala vse naokoli. Tja, namenila se je k logarjevini, kjer bo že našla kaj, kar ji bo posebno v slast. Na dvořišču logarjevine so kokodajsale kočki. Neslišno se je priplazila do domačije, ki je samevala v mali dolini. Švrk — in že je bila v mračni veži. Iz kuhinje so prihajale tako mamljive vonjave, da bi bila skoroda kihnila.

V vežo so priracale mlade goske in pohitele k skledi s pičo.

»Hja, kako ljubke so,« si je dejala Vitka, »in kako okusne bodo.« Le še hipec naj potpri, pa si prvo privošči.

Pritisnila se je k tlom in se predvino pripravila za skok. Prav nič ni smela tvegati. Mlade goskice se sploh ne zavedajo lisičje nevarnosti. Nezaslišano, te vonjave! Morala bo kihniti, o, groza! Vse prizadevanje ji ni nič pomagalo. Noska ni bilo moč utišati. Ha-hačih! je odjeknilo po veži. Lisička Vitka je izbuljila oči in se stresla. Poskočila je.

Goskice so zaprhutale, zagagale in vzletele vsaka na svojo stran. Rešil jih je kihec izdajalec. Lisička je bila prepozna in telebnila je prav preko sklede. Črepinje so letele na vse strani in celo v kuhinjo je priletel drobec. Kakšen direndaj vendar. Lisičke Vitke se je tega dne resnično držala smola, pa si ni mogla prav nič pomagati.

Vreščav krik gospodinje, ki se je sukala v kuhinji, je vse prevpil. Črn lonec za kuho ji je padel iz rok in se razbil.

»Jejmene!« je zastokala in pozabila zapreti usta, ko je opazila lisičko.

Da pa bi bila zmeda popolna, je prav tedaj pridirjal logar. Razkačen je pograbil puško in pomeril: bum, bum! Lisički se je kar zaiskrilo pred očmi.

Lisička Vitka se je komaj utegnila rešiti na plan. Brž je preskočila žuboreči potok in v dolgih skokih izginila med grmičevjem. Tekla je zdaj na levo zdaj na desno in šele v varni razdalji se je upehana ustavila in pogledala nazaj. Da, da, namrščeni logar je stal s puško v rokah na pragu in oprezal za predrzno lisico Vitko, ki ji je vsaj osmodil rep.

Lisička Vitka, na moč prestrašena, si je v goščavju vsa solzava ogledovala košati, osmojeni rep. Pa tako je bila ponosna nanj. Da se ji je moglo kaj takega pripetiti. Zlezla je med maline in praprot in vzdihovala. To se ji bodo posmihali gozdni prijatelji! Ah kaj, očedila ga bo in vnovič bo svetleč in lep. Saj res ni tako hudo, kot je bilo videti.

Kar ji je zakrulil želodček. Prav nič še ni zajtrkovala. Okoli nje pa so v lahnem vetriču rdele sočne, rdeče jagode. V temnih očeh se ji je zaiškrilo. Ha, to bo pa sladek zajtrk! Saj preveč izbirčna res ni bila nikoli. Jagode je kaj brž osmukala. Za silo je že bilo, pa še bi kaj pospra-

vila. Res je bilo težko pozabiti na logarjeve goskice.

Top, je na njen smrček priletel smrekov češarek. Vitka se je blisko vito obrnila. Na bližnji smreki se je pozibavala veverica Ivka. Zvedavo je strmela v lisičko, nagajivo strigla z ušes in, top, že je drugi češarek oplazil Vitkin smrček. Od jeze je Vitka kar škrtnila z zobmi. Kaj si le upa predrznica čopasta! Tako poceni je že ne bo odnesla. Lisička Vitka, prebrisana kot je bila, je dobro vedela, da lahko prelisiči veverico Ivko le s priliznjenošto. Potem jo bo že ujela. Pričela je:

»Ivka, kako imenitne čopke imaš na ušesih in kaj šele tvoj rep, prav zares. K meni skoči, nič se ne boj, Ivka!«

Veverica Ivka se je zahihitala. »Moj rep je ni skupil, kot tvoj, Vitka!«

Lisička je visoko poskočila. Ivka še višje. Po hrapavem deblu je sple-

zala proti vršiču smreke in se zاغala. Razkačena Vitka pa se je vrtela okoli smreke, vsa gostobesednost ji ni prav nič pomagala.

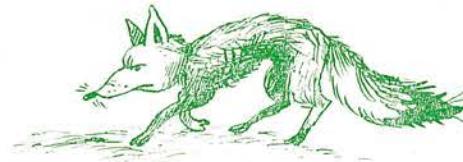
»Poljejedka, spravi se že,« jo je zbadala nagajiva Ivka. Lisička Vitka pa je bliskala z očmi, se ozrla v vrh smreke in jezno izginila v gostem goščavju. Že jutro se je pričelo s smolo, kakšen bo le dan?

Najpametnejše pač stori, če se odpravi k svoji dobri priateljici kuni Zlatici, je menila lisička. Doma je tako ne bo, prav gotovo stika za okusnimi ribami v gorskem potoku. Tudi njej bi se prileglo. Za to sončno jutro je bil že poln koš dogodivščin. Nakar, kar domov se odpravi, tja, v svoj brlog pod mogočnimi koreninami hrasta, se je v hipu premislila.

Tam pod prisojno skalino, onstran strmega hriba, kjer so silile v oblake debele stoletne bukve in je gosti bršljan zakrival vhod v votlino, je bilo domovanje medvedka Lenuščka, ki so ga vsi gozdni prebivalci poznavali kot, Sončni dom! Praprotni pisanino gorsko cvetje ob nenehno nemirnem potočku je bilo tisto mesto, kjer je dobrodušni Lenušček najraje sanjaril. V rosnih jutrih je poležaval na trati med cvetjem in molel vse štiri od sebe. Sit obilnega zajtrka je gozel in preganjal sitne obade. Gozdni prebivalci so ga imeli radi in priatelji so ga radi obiskovali.

Po globokem razmišljaju se je spravil na noge in se namenil obiskati lisičko Vitko. Res je bila vseh muh polna, njega pa je le kdaj pa kdaj ubogala.

Prerival se je skozi grmičevje, osmuknil tu in tam kakšno robidnico in tako prišel do široke njive s poljskimi pridelki, ki se je naslanjala na položno reber. Tam je bilo videti fižol, tu okusno mlečno koruzo s pisanimi perjanicami. Njiva je ponujala in vabila gozdne prebivalce. Kar

pa je nekaj zašumelo v koruzi in Lenušček se je takoj potuhnil v gostem grmičevju. Kdo bi le mogel biti? Prikazal se je ljubi jazbec Lopatnik. Ves povaljan je bil in kdove kakšno pot je že premeril.

»He, he, sem te prestrašil, priatelj, kaj?«

Lenušček pa ga je postrani pogledal in zabrudnal:

»Nikar se ne junaci, ti ponočnjak! Le kaj te podnevi nosi tod naokoli. Si se doma sporekel s preljubo ženičko? Dobrodušnež kot si, bi ti tega pač ne prisodil, kaj?«

Lopatnik se je popraskal po smrčku.

»Pojdi, no, pojdi, Lenušček. To pa že ne! Nesreča me tare, huda nesreča! Mojo ženko Lepotko je pretentan logar ujel v past. Kaj naj storim? Pomagaj mi, priatelj Lenušček!«

Lenušček je resno prikimal, zmaljal z glavo in razmislil.

»Nekaj bo pač potrebno storiti. Veš, k lisički Vitki stopim, ta bo že vedela kako in kaj, saj je polna zvijač. Nikar ne obupaj, vsi ti bomo radi pomagali!«

»Tak, tako praviš, da bi lisica Vitka pomagala. Ne verjamem, nisva priatelja. Vedno, če se srečeva, se ponorčuje iz mene, da sem, polžar', sama pa krade kot sraka. Nič ne bo iz te moke!«

»Le pomiri se, Lopatnik. Sedaj moramo pozabiti na prepire in rešiti tvojo Lepotko. Vitka pa je nabrita, da je kaj. Poln lonec gozdnih jagod ji

obljubim. Prav, drevi se dobiva na jasi!«

Lopatnik je prikimal in se brž odpravil proti domu. Medvedek je še zrl za njim, nekaj zagodel in se odpravil k prebrisani lisici. V sili so si pač vsi gozdni priateljji pomagali in pozabili na medsebojne prepire. Da, da, Lopatniku, temu dobrodušnemu godrnjavcu je potrebno pomagati. Zapopljen v take in podobne misli, je hitel, kar je le mogel.

Že od daleč je bilo moč opaziti njen dom. Svoj brlog je imela v duplini mogočnega hrasta. Na njegovem listju so se še svetlikale rosne kapljice in klepetava šoja, ki ji jezicek ni nikoli miroval, se je brž oglastila, ko je opazila medvedka.

»O, o, medvedek debeluhar, saj si videti kot kuhar!«

Medvedek pa jo je malce užaljen zavrnil:

»O, seveda, baronesa, še kričala boš, ko ti skobec populil bo peresa!«

Pa jo je brž potolažil. »Saj nisem tako mislil!«

Šojo pa so te malce porogljeve besede kar vzinemirile. Brž je izginila v zeleni krošnji. Medvedek pa je potrkal na vrata lisičinega doma, prisluhnil in slišal domačo glasbo zum-bum, zum-bum! Godci godejo, le kaj to pomeni? Je mar ohcet? Ha! Spet je potrkal, a godci so zagodli še močnejše zum-bum, zum bum! Če je res lisičja ohcet, bom pač prvi, ki ji bo voščil vso srečo, je menil medvedek. Da, da, tako bo!

Pa je prebrisana lisička Vitka odprla malo okno in pomolila glavo skozenj.

»O, boter Lenušček, kar noter, boter! Pri meni je veselo, da je kaj.«

Odprla je vrata in medvedek se je skušal zriniti skozi ozka vrata. Kar debelo je pogledal.

»Le kaj se dogaja pri tebi, Vitka? Se možiš, ali samo veseliš. Pri tebi nikdo nikoli ne zadene pravšnjo. Tak, povej mi že no, presneto!«

Lisička pa se mu je kar režala v brk.

»Kaj naj ti rečem, veseljačim pač, tudi to je potrebno, Lenušček. Hop, zaplešiva in ne bodi no tako lesen!«

Prijela ga je in ga zavrtela, da se mu je kar pokadilo izpod podplatov. Godci so bili le črni murni, ki so godli in godli tako neutrudno, da se je ubogega Lenuščka kar slabost lotevala. Kaj takega ni bil vajen. Vitka pa je bila plesalka, da je bilo kaj. Ubogi Lenušček je videl že vse po dvoje, tako ga je vrtela ta neugnanka. Ko so murni nehali gosti, se je Vitka nasmejala in dejala:

»Ha, Lenušček, vrtela sem te, da si kar trebušček izgubil. Veš, malce poskoka nikomur ne škoduje.«

Medvedek pa je še ves zasopel komaj izdavil:

»Ja, že res, le ti si zame prepokočna!«

Vitka pa, pametna kot je bila, je kai brž opazila, da Lenuščka nekaj teži in je ni kar tako obiskal. Plačala je godcem in jih napotila še kam drugam, zanjo je bilo veselja kar dovolj. Medvedek je sedel na klop in pričela sta se pogovarjati o tem in onem. Pa je lisičko le premagala radovodnost, ni več strpela.

»Lenušček, zakaj pa si se pravzaprav namenil k meni?«

Lenušček si je s širokim lapuhovim listom obriral razgret obraz in dejal:

»Kar takoj ti povem. Prijatelja jazbeca Lopatnika je zadela huda nesreča. Prav vsi gozdni prebivalci mu moramo pomagati. Ker pa si ti vedno polna ukan, nam boš najlaže pomagala. Lopatnikovo ženko Lepotko je namreč logar ujel v past. Rešiti jo moramo, preden jo dobi logar v svoje

roke. Potem bi bila vsaka pomoč prepozna in zaman.«

Vitka je zmgala z glavo.

»Temu ponočnjakarju naj pomagam, temu, polžarju', nak, jaz že ne.«

Pa se je Lenušček v hipu razjezil in zagrmel, da se je lisička kar stresla.

»Vitka, logar je naš skupni sovražnik. Boš že videla, danes ujame jazbeca, jutri srnjačka, pa tebe in še mene se loti.«

Zazrl se je v njen rep, ki je bil na koncu ves sajast. Lisička pa ga je brž spodvila. Lenušček pa se ni dal kar tako odpraviti.

»Veš, prebrisanka, takole napravim. Če boš pomagala, dobiš od мене lonec gozdnih jagod. Če pa ne, opravim vse tudi brez tebe. Potem se le pazi volka Sivca. Ti bo že spodvil rep!«

Lisička je sprevidela, da je najpametnejše, če pomaga. Nejevoljna je prikimala in segla Lenuščku v šapo.

»Vitka, zdaj pa brž, z zvijačo na dan!«

Vitka je sedla, si popraskala smrček in dejala:

»Ja, tako preprosta vsa reč spet ni. Potrebna nama bo pomoč vseh gozdnih prebivalcev. In to veverice Ivke, zajca Švrka, ieža Šilca, srnjaka Skokca in miške Drobizke. Ne vem pa, če se me vsi ti ne boje, hm.« Obzahrbni misli si je kar obliznila gobček.

»Le nič naj te ne skomina po miški ali zajčku, pazi se! Zvečer se dobimo na jasi!« jo je opozoril Lenušček.

»Vse bom obvestila, Lenušček. Pravzaprav šoji klepetulji naročim in obletela bo vse gozdne prijatelje po hosti.«

Na hrastu je šoja že prisluškovala. Vrešče je odletela, da razkriči novico po vsem gozdu. Tako se je medvedek poslovil. A Vitka se bo lahko

maščevala logarju. Izpeljati pa je hotela še nekaj, kar je zamolčala.

Marljivo je šoja prhatala po gozdu in vmes še vznemirila prsteno sivo grlico, ki ji šojino kričanje ni prav nič ugajalo. Vsa četveronožna divjad in perjad je brž zvedela novico. Stari jež Šilček, ki ga je novica našla v gnezdu, se je kar povajjal po listju od veselja in se je moral zato debele uro ćediti. Zajec Švrk je napenjal dolga ušesa, srnjak pa si je brusil roge.

Medtem si je logar doma oblekel lovsko obleko, obul škornje, oprtal nahrbtnik, si nažgal še pipico in se brez puške odpravil proti razorom na njivo, kjer je nastavil past. Prepričan

je bil, da njegov trud ni bil zaman. V gozdu pa je bil že velik živ žav. Skrivoma ga je spremljalo desetero oči. Lisica je namreč vse gozdne prebivalce poučila, kako naj ravnajo. In ne zaman!

Ko je logar že bil med borovci, mu je priletel na nos debel češarek. Vrgla ga je veverica Ivka, ki se je v drznih skokih poganjala z drevesa na drevo. Kaj ni vse letelo na logarja. Na klobuku je imel drevesno skorjo, vejice, po obrazu pa so še in še deževali češarki. Logar pa je bil jezen, da bi se od jeze kar razpoločil. Jezno je požugal predrzni veverici in pospešil korak.

(Dalje)

Franci Lakovič
Ilustr.: Borut Pečar

Jesen

Listič padel je na tla!
Eden? Kaj še, dva!

Tam že tretji se vrti
in četrti, se mi zdi,

peti, šesti... kar naprej,
a števila so brez mej;

prav na tiko vam priznam:
šteti do deset le znam.

Niko Grafenauer

Ilustr.: Barbara Boneta

Uspavanka

Trililili, tralala,
Pedenjped je sam doma.
V pedenjpostelji miži,
rjuho vleče na oči.

Tralala, trilili,
zdaj še Pedenjpeda ni.
Šel je za devet gora,
prav nikogar ni doma.

Danilo Gorinšek

Ilustr.: Milko Bambič

Zajčja šola

Nekoč v tistih davnih časih, ko sta živeli še Rdeča kapica in Snegulčica, so se nekje v zeleni hosti zbrali veljaki zajčje srenje. Sklenili so, da bodo morali mladi zajčki hoditi v šolo. V zajčjo šolo seveda. Kajti — tako so modrovali — če se že naučé papige govoriti, zakaj še zajčki ne bi zmogli abecede in poštovanke? Kmalu zatem so se zajčki — poštarji razbežali po vseh hostah in sporočali, da se morajo drugo jutro vsi mladi zajčki zbrati na jasi sredi Gornje hoste. Tam jih bo pričakal učitelj, ki jih bo poučeval.

Res so se drugo jutro zbrali na tisti jasi vsi mladi zajčki. Radovedno so strigli z ušesi, ko jim je začel učitelj vlivati učenost v glavo. Toda — pouk jim nič kaj ni šel od rok, oziroma v glavo. Niti tega niso mogli razumeti, da se reče »o« tisti črki, ki je vsa podobna — zelnati glavi. Učitelj je bil kaj kmalu ob potrpljenje in jim je začel pošteno rahljati ušesa. Prav tolkokrat je to ponavljal, kolikokrat si zajčki niso zapomnili, kar jim je povedal. Zapomnili pa si tega niso niti enkrat. Zato jim je učitelj tudi vedno bolj navijal ušesa in zato so tudi potem ubogi zajčki dobili vsi tako dolga ušesa, da jim še danes pravijo »dolgouhci«.

Nekega dne pa se je končal pouk kar na celem in po bliskovo: v Gornjo hosto se je namreč z ogromnim psom priplazil — lovec. Hitro se je bližal jasi, kjer so bili zbrani zajčji šolarčki. Nastal je kajpak strašen preplah, zmeda in vse zajce je popadel grozen strah. Najprej so stisnili rep med tačke mladi zajčki-učenčki, za njimi pa jo je urnih krač pobrisal še njihov učitelj...

Zato zajčke še danes nič ne skomina po šoli, rajši ostajajo neuki. Sicer pa jim itak ni treba znati nič drugega kot glodati zelje in ob pravem času — zbežati!

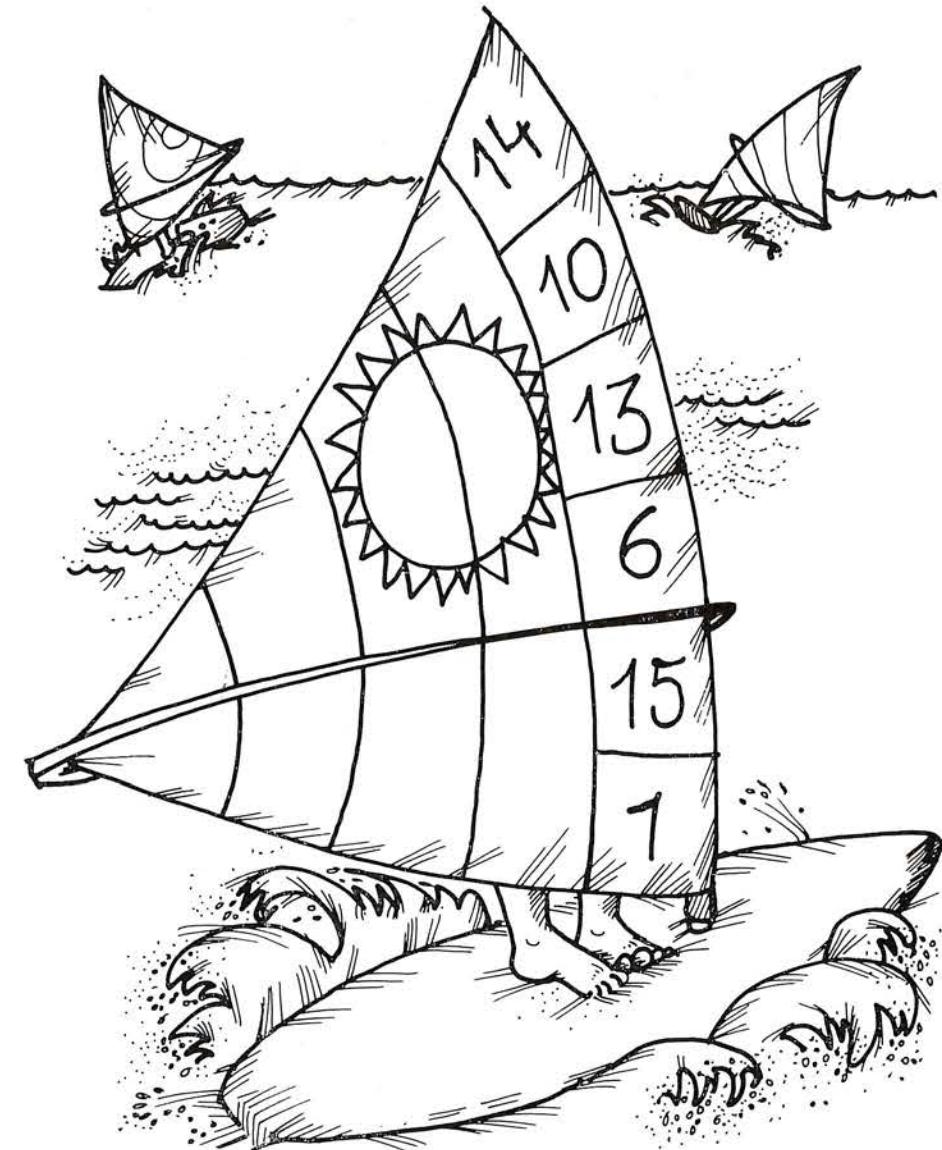

Vera Poljšak
Ilustr.: Magda Tavčar

NAŠ ROKI JE PAMETEN
VSAK DAN GRE
KUPIT ZA IZROČI TRGOVCU
primorski
PA GA ODNESE
VESELO
DOMOV.

JADRO NA MORJU

KDO SE JE ZABAVAL POLETI Z JADRALNO DESKO?
VPIŠI V PRAZNA POLJA ČRKE OZNAČENE S ŠTEVILKAMI
V ABECEDNEM ZAPOREDJU.

ŠOLČEK

Šolček,
palček
nagajiv,
vsega
je
nereda
kriv.

Sam
ponoči,
vija
vaja,

v
šolski
torbi
se
sprehaja,
pravo
zmedo
povzroči:
da
je
sedem
dvakrat
tri,
riše
v
zvezke
spake,
čačke,
packe
trosi –
črne
mačke,
novim
knjigam
liste
viha,
svinčnik
zlomi,
v
tintnik
piha,
druge
še

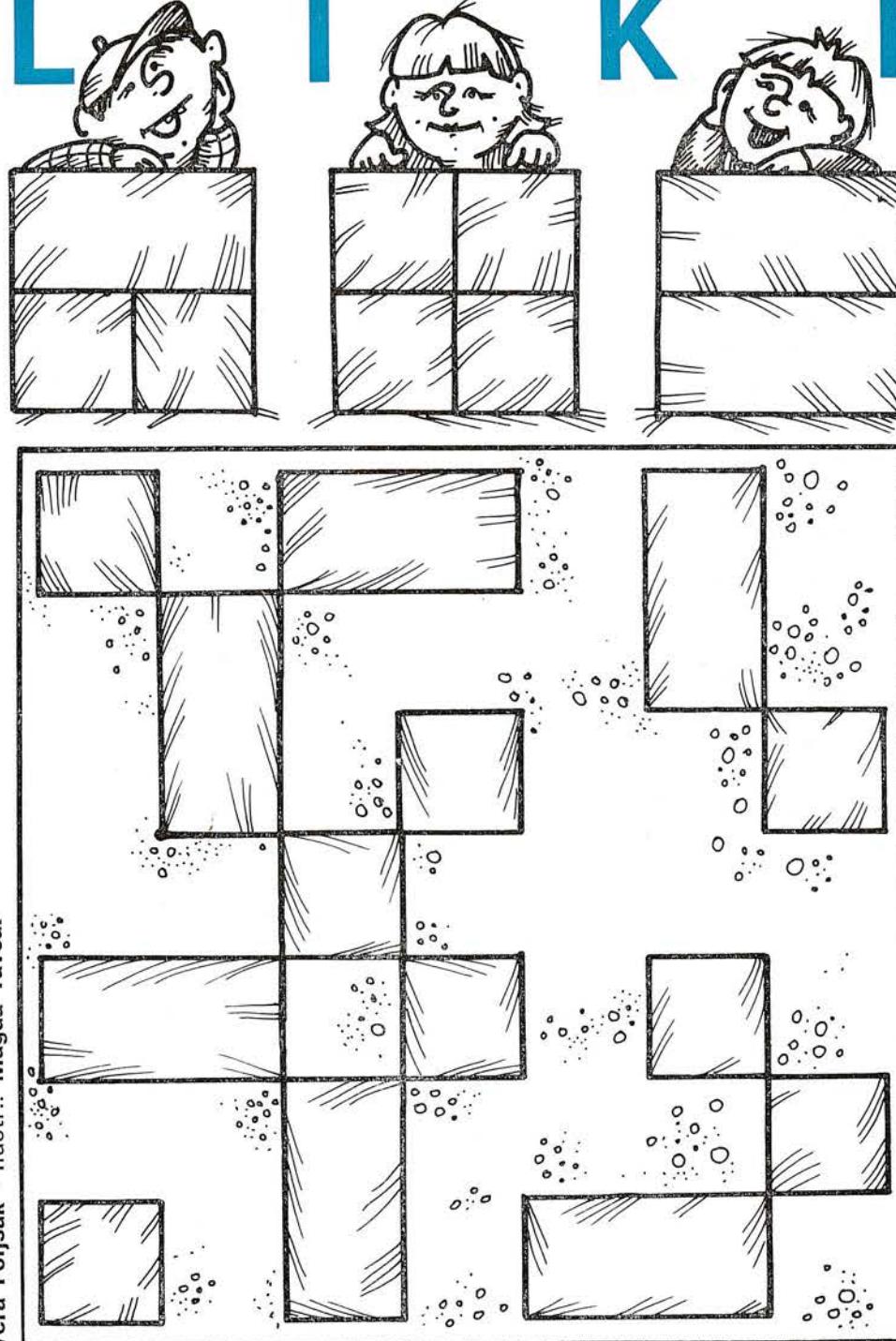
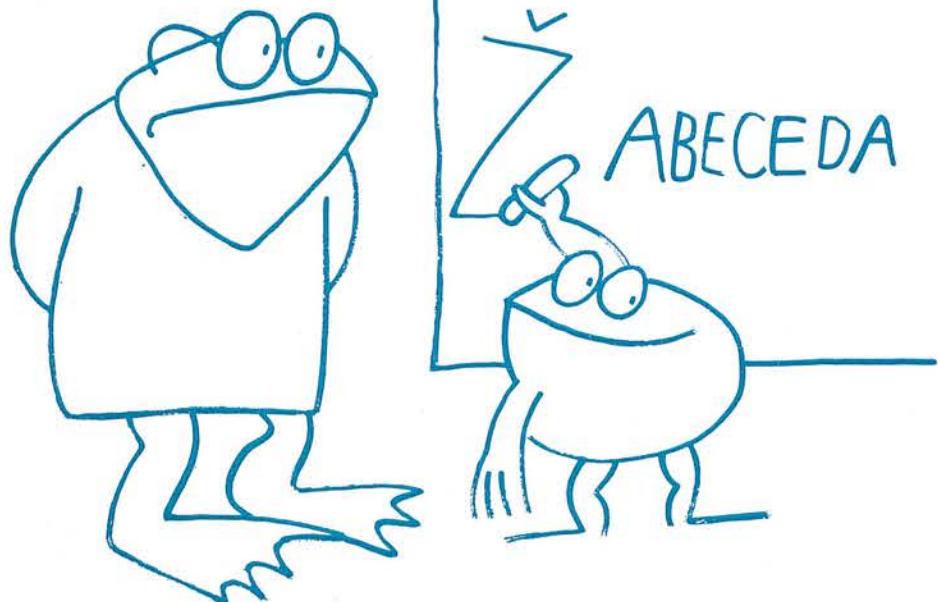
počne
reči,
dokler
spet
se
ne
zdani.
Grdi
Šolček
pazi
se,
kmalu
v
pest
dobimo
te!

REVOLUCIJA

MLADI ŽABCI,
VSI ZELENCI,
NADOBUDNI
SO UČENCI.
LE DA DISCIPLINA
V ŠOLI
PRAV ODLIČNA
NI NIKOLI
IN UČITELJ,
ŽABEC KRAK,
JE V RAZREDU
SIROMAK.
KO NA TABLO
PIŠE S KREDO
VSEM ŽEZNANO

ABECEDO,
MALI ŽABEC
JO POPRAVI:
ČRKO Ž
PRED A POSTAVI!
»ŽABECEDA
NAJ ŽIVI!«
PO RAZREDU
ZADONI...
PRITRDI JIM
ŽABEC KRAK, –
KAJ PA NAJ BI,
SIROMAK?
REGA REGA
KVAK KVAK KVAK!

Vera Poljišak - Ilustr.: Magda Tavčar

KOLIKO KVADRATOV LAJKO SESTAVIŠ Z NARISANIMI LIKI?

Vojan Tihomir Arhar
Ilustr.: Jelka Reichman

JESENI

POŠUMEVA
STARI LES,
LISTJE VSIPLJE
SE Z DREVES.

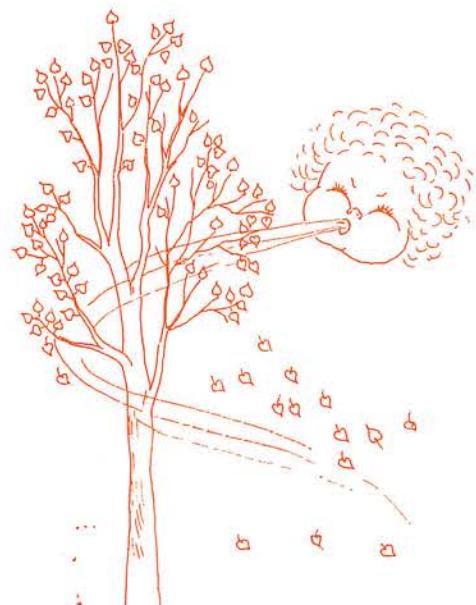
NA VALOVIH
RDEČKAST ČOLN
ŽE DO ROBA
VODE POLN.

ČOLNIČ VEL JE
BUKOV LIST;
GA ODNAŠA
POTOK ČIST.

Franci Lakovič
Ilustr.: Jelka Reichman

Jesenska zbadljivka

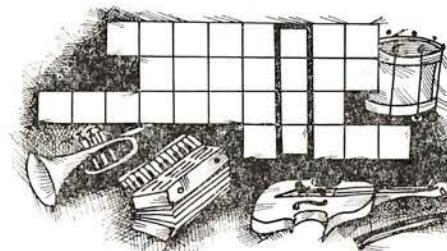

Jaz sem veter, ki potika
vso jesen se okrog hiš,
ti drevo si — trepetlika,
sape moje se bojiš.

Če zapiham, te otresem,
gol, brez listja moraš spat
in zбудi te moja pesem
šelev marcu, na pomlad...

Vera Poljšak

GLASBILA

KAKO SE IMENUJE MUZIKANT?

Ilustr.: Magda Tavčar

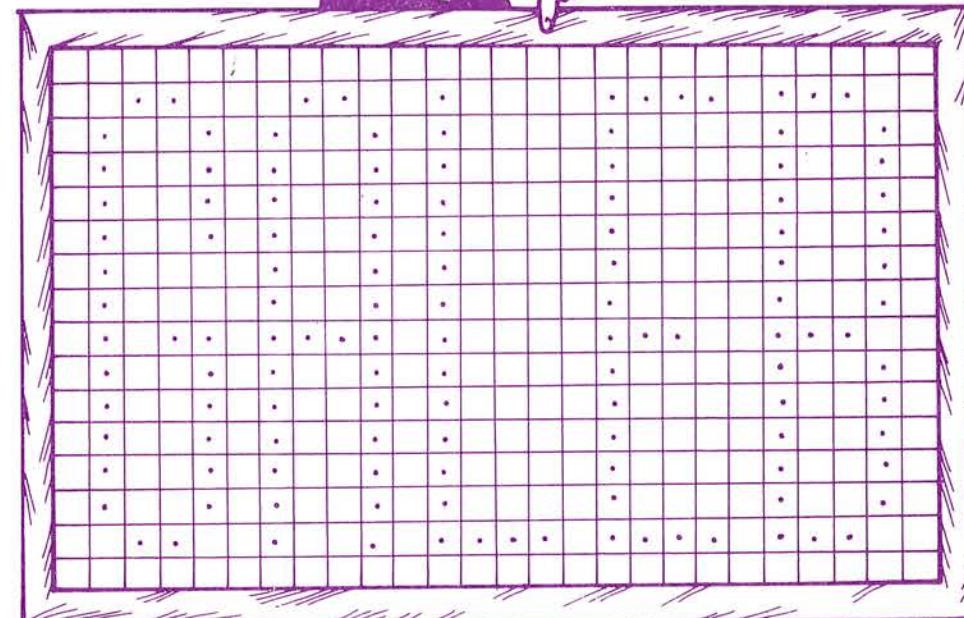
TELEFON

KDO GOVORI Z IVANO?

SKRITO IME

POČRNI KVADRATE S PIKO. PREBRAL BOŠZNANO IME.

Rdeča kapica

1. Ra-da pojem, se vrtim, skačem in se sme-jem
2. In ka-ko mi je i-me, ve-de-li bi ra-di?

1. všo-li dobro se u-čim, že do sto prešte-jem.
2. Vsak kdorkoli me pozna, pravi Rdeča Ka-pica.

Rada pojem, se vrtim,
skačem in se smejem,
v šoli dobro se učim,
že do sto preštejem.

In kako mi je ime,
vedeli bi radi?
Vsak, kdorkoli me pozna,
pravi Rdeča kapica.

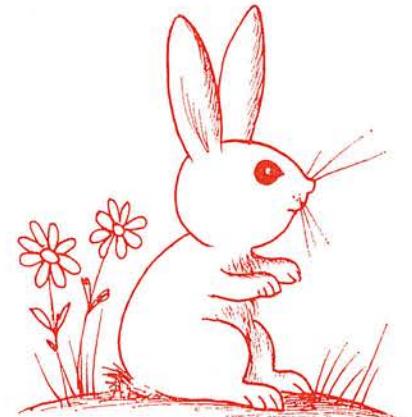
»Dovolj je vrtenja in prepevanja.
Vzemi košarico, ki sem ti jo pripravila, in hitro k babici, da te ne ujame noč, ko se boš vračala.« Tako je rekla mati, Rdeča kapica pa si je nataknila coklice, vzela košarico, se poslovila in odhitela v lep, sončen, poletni dan. Z Rdečo kapico se je smejal tudi sonce, ptički so prepevali, rožice ob poti pa so željno čakale, da jih pogledaš in pohvalиш: o, kako ste lepe! Tri od teh lepotic je utrgala Rdeča kapica in rekla: »Te so za babico!«

Stežica je zavila v gozd, Rdeča kapica pa se je od veselja vrtela, poskakovala in pela:

Rada pojem, se vrtim,
skačem in se smejem,
v šoli dobro se učim,
že do sto preštejem.

In kako mi je ime,
vedeli bi radi?
Vsak, kdorkoli me pozna,
pravi Rdeča kapica.

»Kdo praviš, da si? Rdeča kapica?« jo je vprašal zajček, ki je pri-

skakljal po stezici. Usedel se je in čakal odgovora.

»Saj si slišal, menda nisi gluhi. Zakaj pa imaš tako dolge uhlje?«

»Slišal že, slišal, pa bi...«

»Kaj, pa bi...«

»Še enkrat bi rad slišal tvojo pesmico« je rekел zajček in proseče pogledal punčko.

»Če ti je pa moja pesmica tako všeč, ti jo rada zapojem« se je zasmajala Rdeča kapica in pobožala zajčka:

Rada pojem, se vrtim,
skačem in se smejem,
v šoli dobro se učim,
že do sto preštejem.

In kako mi je ime,
vedeli bi radi?
Vsak, kdorkoli me pozna,
pravi Rdeča kapica.

»O, kako lepo, kako krasno znaš peti. To bi bil jaz srečen, če bi znal tako,« jo je hvalil zajček, Rdeča kapica pa mu je rekla: »Jaz bi bila pa

srečna, če bi znala tako urno teči kot ti!« Zajček se je poslovil, zaželet Rdeči kapici srečno pot in odsakljal v gozd. Punčka mu je pomahala v slovo in zaklicala: »Na svidenje, zajček!« Ko je stopala po stezici, je glasno premisljevala: »Kaj vse moram danes povedati babici? Da sem bila v šoli pridna, da mi je Jakec počečkal platnice šolskega zvezka, da mi je stric Bine kupil nove barvice, da smo se v šoli naučili pesmico Barčica po morju plava in da sem včeraj zvečer gledala na televiziji risanko o ježku, ki je prodal svoje bodice, si kupil rdeč balon in z njim kot ptič poletel visoko v nebo...«

»Kaj praviš, da je jež prodal bodice in si kupil rdeč balon? Ali veš, kaj govorиш? To je laž, grda laž, da ne rečem še kaj drugega,« se je

razjezil jež, ki se je nepričakovano znašel na stezici. »Kaj takšnega ni in nikdar ne bo naredil noben jež, da veš. Za tisoč balonov, pa če bi bili iz čistega zlata, ne dam ene same bodice!« je zapihal, se zvil v kločič in se nasršil. Toda ježeva jeza se je kmalu polegla, ko je videl, da gre punčki na jok. Prijazno jo je vprašal: »Ali veš, zakaj imamo ježi bodice?«

»Vem, vem,« se je oddahnila Rdeča kapica. »Da se z njimi branite pred sovražniki, da nabirate nanje hruške in jabolka, da nabirate jesensko listje in ga nosite v brloge za zimsko spanje.«

»Ti pa vse veš, punčka!« jo je pohvalil jež in že hotel odtacati, Rdeča kapica pa mu je šepnila:

»Da se ne boš več jezil name, na televizijo in na risanke, ki jih otroci tako radi gledamo, ti zapojem pesmico. Boš vsaj vedel, kdo sem:

Rada pojem, se vrtim,
skačem in se sмеjem,
v šoli dobro se učim,
že do sto preštejem.

In kako mi je ime,
vedeli bi radi?
Vsak, kdorkoli me pozna,
pravi Rdeča kapica.«

»O, to si pa lepo zapela, Rdeča kapica« reče jež in se poslovi. Tako naglo je švignil v gozd, da ga Rdeča kapica ni utegnila niti pozdraviti za slovo. Le pomahala mu je in potem tudi ona pohitela, da bi bila čimprej pri babici.

Za hip se je ustavila, pogledala na drevo in zagledala na veji kosa.

»Se čudiš, kaj, Rdeča kapica, da znam zažvižgati twojo pesmico? Mi, kosi, imamo imeniten posluh in izvrsten spomin. Vse si zapomnimo, kar enkrat samkrat slišimo. Jaz pa stanujem v grmu, tik ob oknu twoje sobe in te poslušam. Tako sem se tudi naučil twojo pesmico.«

»Saj ni mogoče!« je rekla Rdeča kapica. »Pa je!« je odvrnil kos, še enkrat zažvižgal in odfrčal. Pa ne da-leč, tako, da je gotovo slišal Rdečo kapico, ki je zaklicala za njim: »Od jutri naprej bova imela vsako jutro pevske vaje. Naučila te bom veliko pesmic!«

Zdaj pa se je bilo treba Rdeči kapici res podvizati. Pohitela je po stezici in kmalu je stala pred babičino hišico. Še preden je potrkala, je hotela babico presenetiti z novo pesmico:

Rada pojem, se vrtim,
skačem in se sмеjem,
v šoli dobro se učim,
že do sto preštejem.

In kako mi je ime,
vedeli bi radi?
Vsak, kdorkoli me pozna,
pravi Rdeča kapica.

»O ti moja zlata punčka!« se je Rdeče kapice razveselila babica, ki je odprla vrata in poljubila vnučko. »Zdaj bova pa pesmico še skupaj zapeli:«

Rada pojem, se vrtim,
skačem in se sмеjem,
v šoli dobro se učim,
že do sto preštejem.

In kako mi je ime,
vedeli bi radi?
Vsak, kdorkoli me pozna,
pravi Rdeča kapica.«

Stana Vinšek

Ilustr.: Leon Koporc

Vsi svetni

Čuj, brat in sestríca, vseh mrtvih je dan.
Vsak, ki nam je drag bil in ki ga več ni,
ta dan vsaj v spominu naj spet oživi,
kot z zemljo, z ljubeznijo naj bo obdan.

Čuj, brat in sestríca, vseh mrtvih je dan.
Ne pomniš nikogar? Pa vendar še ti
ta dan vsaj tri lučke blesteče prižgi,
saj brat je vsak mrtvi, čeprav je neznan.

Čuj, brat in sestríca, vseh mrtvih je dan.
Za prednike svoje lastne krvi,
katerih življenje zdaj v tebi kipi,
naj prvi bo tvoj plamenček prižgan.

Čuj, brat in sestríca, vseh mrtvih je dan.
Naj druga lučka svetlo gori
na grobu, kjer spanje nevzdržano spi
po težkih bojih vojak nepoznan.

Čuj, brat in sestríca, vseh mrtvih je dan.
Naj tretja lučka tistim žari,
katerih ničesar ostalo ni,
katerim nikdar ni bil grob izkopan.

Čuj, brat in sestríca, vseh mrtvih je dan.
in danes ne veva ne jaz in ne ti,
kaj čaka nas v mraku bodočih noči,
kaj nam bo svetilo, ko boj bo končan.

Valentinu Polanšku v spomin

Valentina Polanška, koroškega pesnika in pisatelja ni več. Avgusta letos je prenehalo biti še mlado srce neupogljivega človeka, Slovenca, tenkočutnega pričevalca težavnega življenja koroških ljudi, izpostavljenih pritiskom nemškega potujčevalca.

Pesnika smo poznali tudi mi iz številnih njegovih pesmic, pravljic in pripovedk, ki jih je v zadnjih več letih objavljala Galeš in v katerih je Polanšek opisoval razne veselje, hudomušne in žalostne zgodbe znanih koroških likov iz njegove bližnje okolice pod Obirjem. Se najbolj prisrčne so bile njegove mladinske pesmice, v katerih

večkrat nastopa njegov priljubljeni junak Činček. Preko njegovih del smo spoznavali delček slovenske koroške domovine in vzljubili preprostega moža, ki je s svojimi preprostimi verzi in nevezano besedo, neposredno znal govoriti otrokom o koroških ljudeh in čarih koroške zemlje. In prav otrokom je Polanšek posvečal največjo skrb in jim, kot klen in pokončen učitelj na šoli na Obirskem, znal posredovati lepoto slovenske besede ter jim buditi zavest, da je slovenski človek enakovreden drugim ljudem, ker ima za seboj prav tako bogato zgodovino in kulturo. Kulturo, ki jo je sam Polanšek pomagal obogatiti in popestriti s trpkim koroško tematiko, s čimer je dokazal, da tudi v koroški stvarnosti v Avstrijiji izstopajo slovenske osebnosti.

Valentina Polanška ni več. Z njegovo smrtjo je v koroških vrstah slovenskih besednih umetnikov nastala velika vrzel. Močno ga pogrešajo njegovi domači, stnovski tovariši in vsi koroški sorojaki, katereim je bil Valentin Polanšek vodilo in luč v vsakdanjem težavnem boju za narodnostni obstanek.

Pogrešali ga bomo tudi mi, tržaški in gorški šolarji ter otroci v Benečiji, ki smo na straneh Galeba prebirali njegove stvaritve in se tako vživiljali v življenje, delo in dohajanja Slovencev na Koroškem.

L. A.

Valentin Polanšek
Ilustr.: Marjeta Cvetko

Stana Vinšek
Ilustr.: Erika Košuta

Činček je šolar

ČINČEK RES ŠE MAJHEN JE,
VENDAR V ŠOLO HODI ŽE.
ZGODAJ VSTAJA DAN NA DAN,
V ŠOLO PRIDE ŠE ZASPAH.
TAM PA SVOJE PRSTE ŠTEJE,
DA SE MU VSA ŠOLA SMEJE.
EDEN, OSEM, SEDEM, DVA...!
ON TAKO PAČ ŠTETI ZNA.
KADAR BERE, RAD ZASPI,
NEPREBRAN OSTANE »I«.

Pastirica

Ovčke pasem po dolini,
piške ob ravnici,
koze pasem ob višini,
račke ob vodíci.

S svojo čredo poskakujem,
predem nitko belo,
ptičk, metuljčkov se radujem,
pojem si veselo.

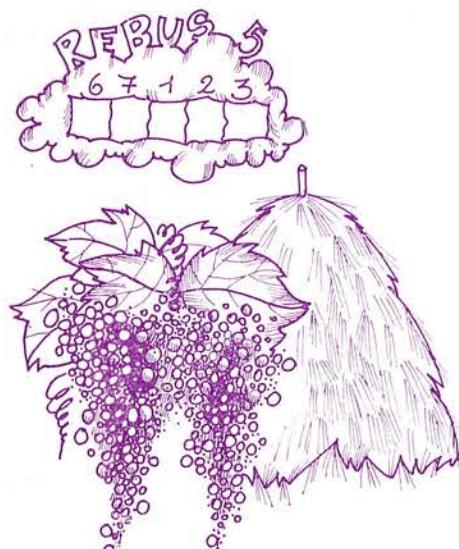
A lenobe pasti nečem
s svojo vso drobnico,
naj lenoba si poišče
drugo pastirico!

Jože Petelin
Ilustr.: Borut Pečar

Jabolka

Vsake jeseni
nam zadišijo,
z vej v sadovnjaku
se nam smejijo:
jabolka rdeča,
jabolka gladka,
jabolka sočna,
jabolka sladka!

Za zdrave zobke
dobro skrbimo
in celo zimo
v ustih drobimo:
jabolka rdeča,
jabolka gladka,
jabolka sočna,
jabolka sladka!

Vera Poljšak
Ilustr.: Magda Tavčar

REBUS

2. GORIŠKI SEPTEMBER – Vsaka nastopajoča skupina se je najprej predstavila z državno zastavo. Tudi pari, ki nosijo zastave, so oblečeni v narodne noše.

4. GORIŠKI SEPTEMBER – Izven natečaja je na folklorni paradi nastopila tudi svetovno znana skupina »Festival do Brasil«.

1. GORIŠKI SEPTEMBER – Poleg mednarodno znanega natečaja zborovskega petja »C.A. Seghizzi« in drugih kulturnih prireditev, že 20 let poteka konec avgusta ali prve dni septembra parada folklornih skupin, ki zaključuje vsakoletni mednarodni folklorni natečaj. 20. sprevod so pričele danske »majorettes«.

3. GORIŠKI SEPTEMBER – Številne gledalce je najbolj zabaval mariborski Kurent iz skupine »Student«.

6. GORIŠKI SEPTEMBER – Sprevoda so se udeležili tudi predstavniki Filipincev, ki živijo v Rimu. Raznobarvnost njihovih noš je navdušila številne gledalce.

5. GORIŠKI SEPTEMBER – Mimo prihajajo romunski plesalci in plesalke iz Covana - Succeava.

8. GORIŠKI SEPTEMBER – Po končanem sprevodu so se vsi zbrali na Travniku, glavnem goriškem trgu, kjer so še enkrat zaplesali. Temu je sledilo nagrajevanje.

7. GORIŠKI SEPTEMBER – Smejoče Bolgarke stopajo po goriških ulicah in s svojimi zlati obrobljenimi oblekami vzbujajo odobravanje občinstva.

2. GRIČ SV. JUSTA – Grič je nema priča o vsem, kar se je na njem dogajalo od davne preteklosti do današnjih dni. Marsikaj, kar so naši predniki tu zgradili v davni preteklosti, sta uničila zob časa in podivjana ali nevešča človeška roka. Zato je na griču ohranjenih le malo razvalin iz starega veka, mnogo več in bolje so ohranjene srednjeveške zgradbe. Na sliki: kamnit pokrov starorimskega vodnjaka.

4. GRIČ SV. JUSTA – Zraven svetišča je stal forum. Forum je bil v starem veku glavni mestni trg. Sem so prihajali meščani na javne shode. Tu so trgovci sklepali kupčije in sodniki so razsojali spore. Od nekdanjega tržaškega foruma je ohranjene le nekaj kamnitega tlaka. Na sliki: prostor na griču, kjer je bil nekoč forum.

6. GRIČ SV. JUSTA – Ob stolni cerkvi je istoimenski zvonik. Zgradili so ga na temeljih nekdanjega rimskega svetišča. Na sliki: zvonik.

8. GRIČ SV. JUSTA – Na samem vrhu griča pa kraljuje mogočni grad - trnjava. Na sliki: tržaški grad.

1. GRIČ SV. JUSTA – Mali grič Sv. Justa leži kot naravni branik sredi obale Tržaškega zaliva. Z njegovega vrha se razprostira lep razgled na Jadransko morje, na Gradeško laguno, na Furlansko nižino in oddaljene Alpe, na obronke Krasa, na Istro in del njene obale, kakor tudi na sam Trst. Na sliki: maketa mesta Trst iz 17. stoletja. Na griču sta grad in stolnica, na pobočju takratno mesto z obzidjem in solinami.

3. GRIČ SV. JUSTA – Precej verjetno je, da je bil grič naseljen že v prazgodovinski dobi. Na njegovem vrhu se je sprva izoblikovalo gradišče. Iz tega se je mnogo kasneje in postopoma razvilo obmorsko mestece Tergeste. Za časa rimske zasedbe Trsta so zgradili na Sv. Justu svetišče in forum. Na sliki: razvaline rimskega poganskega svetišča.

5. GRIČ SV. JUSTA – Vzhodno od foruma je stolna cerkev Sv. Justa. Nastala je v 14. stoletju z združitvijo dveh prej že obstoječih cerkva. Na sliki: stolna cerkev.

7. GRIČ SV. JUSTA – Pred stolno cerkvijo je Lapidarij. V tem muzeju so zbrani stari kipi, nagrobeni kamni, žare, sarkofagi, stebri, grbi in zbirke starih kovancev. Do leta 1829 je bilo tu mestno pokopališče. Na sliki: Lapidarij.

Alenkin razred

»Če bi mogel vsaj s teboj v razred!« je zavzdihnil Alenkin oče, ko mu je Alenka hitela pripovedovati o šoli, o otrocih, o razredu.

Začudeno ga je pogledala.

No, saj res, oče je bolan, še s postelje ne more.

Mislila je in mislila, kako bi očeta rešila samote.

Naslednjega dne je vzela trsko, jo pomočila v črnilo in na velik papir narisala snažilko. V desni je imela kango, v levi cunjo.

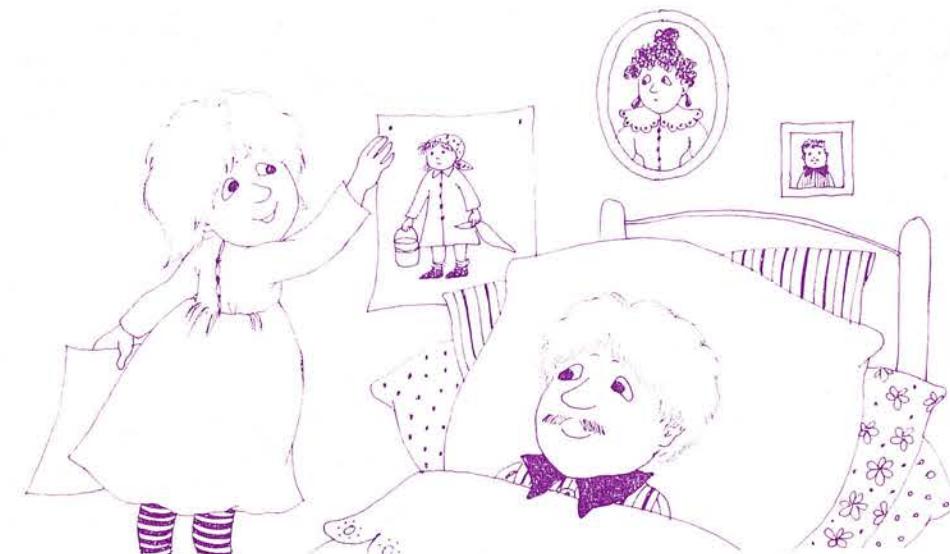
»Oče,« je rekla Alenka, »to je naša snažilka. Poleg tete ti jo bom obesila, saj teta je že tako umrla. Na steno, glej!«

Nato je narisala hišnika, s kratkimi brčicami pod nosom. S kazalcem desne roke je pritiskal na električni gumb.

»Cin cin cin ciinnnnn,« je rekla Alenka. »Oče, zvoni, šola se začne.« Narisala je še ravnatelja. Stal je pred velikansko šolo z neštetimi okni, iz oken pa so kukale otroške glave.

Potem je narisala otroke.

Na steni nasproti očetove postelje so se zvrstile med oljnatimi slikami tet in stricev risbe Alenkinih sošolcev in sošolk, od Majde, ki ji je postala prijateljica, pa do Dragice, ki je veljala za palčka v razredu.

Oče je na vsako risbo spodaj napisal z velikimi črkami, kakor mu je Alenka narekovala:

MAJDA — MOJA PRIJATELJICA

PETER — PODSTAVIL MI JE NOGO

TINCA — CUKA ME ZA LASE

ANDREJ — SE PRETEPA

LEJKA — IMA BOLNE OČI

JANKO — SLABO SLIŠI

MARIJA — GOVORI NAGLAS

CIRIL — NOBENE ŠE NI ZINIL

DRAGICA — NAŠ PALČEK, NAŠ KRALJIČEK

Končno je narisala razred s klopmi, s stolčki, z omaro, s tablami, z rožami na oknih.

»Poglej, oče, tu sedim, za menoj Tinca...«

Oče je Alenko objel in poljubil — nič več ni bil sam v postelji, bil je z Alenko sredi otrok, v razredu, v šoli.

Črtomir Šinkovec

Ilustr.: Bine Rogelj

SINICA

Malčki, ste jo slišali sinico,
gospodinjico sinico?

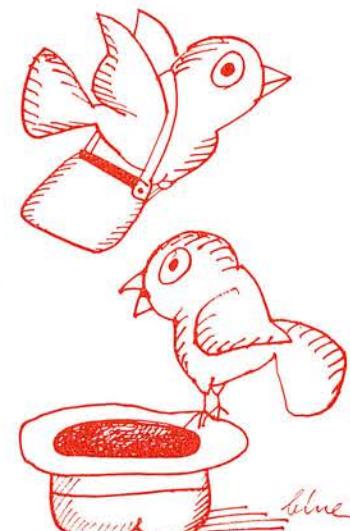
Davi rano je z gredice
žvrgolela te novice:

da pozna bratranca vrabca,
ki trebuščku je za hlapca,
venomer da dela zgago,
kamor prileti z bisago;

je prvak med postopači,
kjer se krade in prosjači,
čivka, živka in živžavka
bolj kot kakšna sitna kavka

in prosjači brez potrebe,
kot da ga na soncu zebe,
čevlje, češ da rod je bosih,
da zatiran je pri kosih.

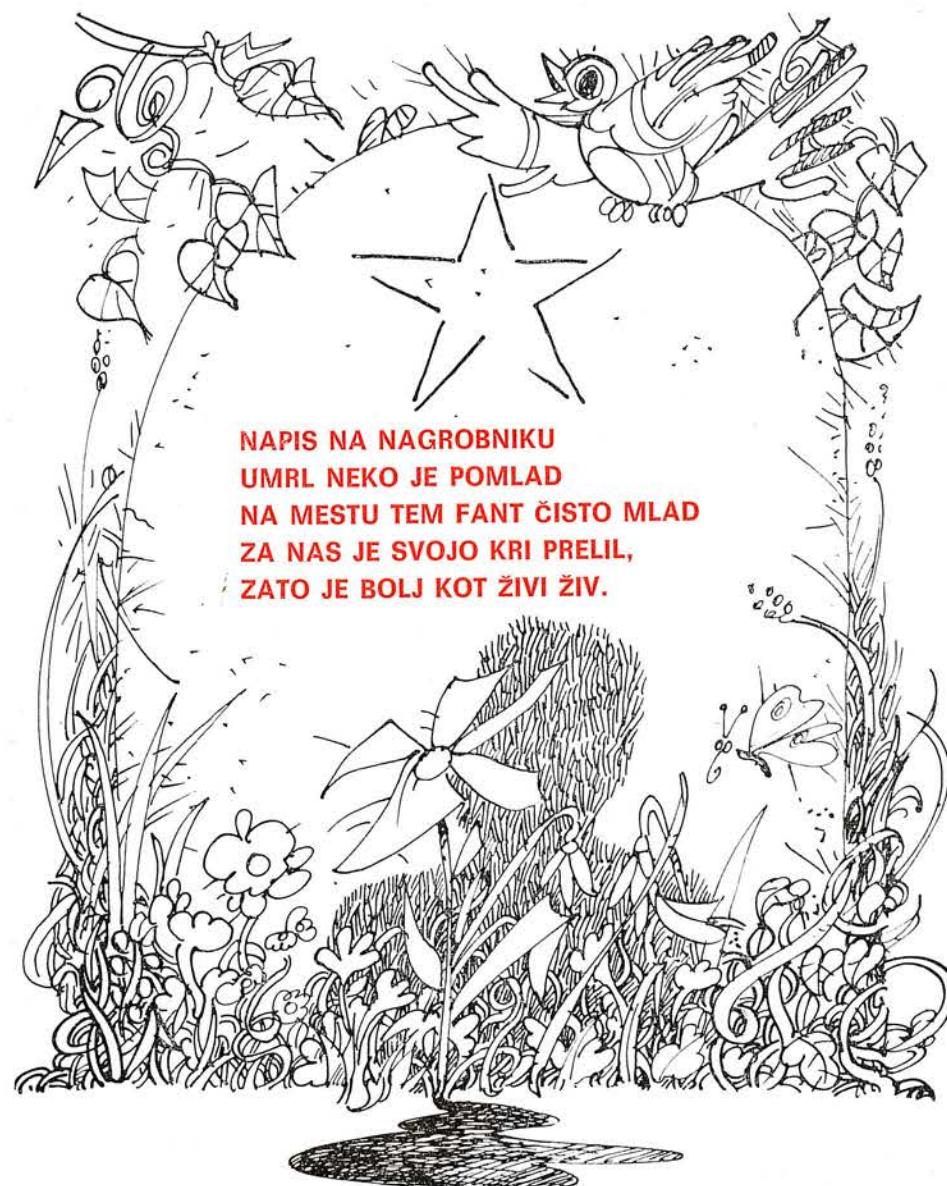
V vasi sleherno dvorišče
prav natančno vse preišče,
čivka vmes, da s srečo spal
tisti bo, ki več bo dal.

Franci Lakovič

Ilustr.: Janko Testen

Napis na nagrobniku

NAPIS NA NAGROBNIKU
UMRL NEKO JE POMLAD
NA MESTU TEM FANT ČISTO MLAD
ZA NAS JE SVOJO KRI PRELIL,
ZATO JE BOLJ KOT ŽIVI ŽIV.

Vojan Tihomir Arhar
Ilustr.: Diego Kolarič

Sladek klepet o medu

Čebela je že od nekdaj človeku svetal zgled zaradi svoje izjemne pridnosti in odlične organiziranosti.

Divje čebele se naselijo v kakem drevesnem duplu ali v votli pečini, domači čebele pa nudi človek udobno bivališče v panju. Panji so nameščeni v posebni hišici — čebelnjaku. V vsakem panju živi lahko družina, ki šteje od 10.000 do 70.000 članov. Ločimo tri vrste družinskih članov: matico, trote in delavke. Matica v panju je ena sama, trotov nekaj sto, vse druge pa so delavke. Čebele delavke so tiste, ki nabirajo med.

V enem cvetu je povprečno 0,2 mg nektarja, 3kg nektarja pa da do 1 kg medu. Zato morajo čebele za en sam kilogram medu obiskati okoli 15 milijonov cvetov. Pri tem prelete pot, ki je enaka šestkratnemu obsegu zemeljske krogle.

Med je gosta, sladko dišeča, rumenasta snov, ki jo pripravljajo čebele iz cvetnega nektarja in drugih sokov v medeni golši ter nato odlagajo v satovje. Za življene so jim namreč potrebne velike količine hrane: 40 do 60 kg medu ter 40 do 50 kg cvetnega prahu na leto. Ob nabiranju medu čebele cvetove oprasijo s tem, da cvetni prah z enih cvetov nehote puščajo na pestičih drugih cvetov, ko sedajo nanje. S tem opravljajo še dodatno koristno delo. Nadvse pomembno je tudi dejstvo, da čebele ne letajo od cveta do cveta brez reda, ampak

obiskujejo samo istovrstne cvetice, dokler le-te cveto in je mogoče v njihovih čašah najti dragoceni nektar.

Poznamo okoli 20.000 vrst medu. V naših krajih je mogoče pridelati v sortni obliki naslednje vrste medu: ajdov med, akacijev med, hojev med, kostanjev med, lipov med, resov med, smrekov med, sončnični med, šestrnjek med, žajbljev med in med listne manje. Po načinu pridobivanja pa ločimo točeni med, med v satju in stiskanec.

Ko so kemiki v svojih laboratorijsih analizirali med, so presenečeni ugotovili, da med ni zgolj preprosta zmes raznih organskih in neorganskih snovi. Glavni sestavni deli medu so sladkorji (invertni sladkor, saharoza, dekstrin), organske kisline, beljakovine ter nekatere druge organske snovi. Od neorganskih snovi pa je v medu največ vode (okoli 1/5), sledi pepel in razne mineralne snovi. Poleg tega vsebuje med še vitamine, fermentne in hormone.

Liter medu tehta približno 1.400 gramov. Med je navzlic svoji nasitljivosti lahko prejavljiv; 100 gr medu ima toliko redilnih snovi kot dve kurji jajci. Radi ga jedo otroci, starejši ljudje ter tisti, ki so po preboleli bolezni na poti okrevanja.

Čebele pa nam ne dajejo samo medu, marveč tudi druge dragocene snovi: cvetni prah (pelod), matični mleček, zadelavino (propolis) in vosek. Zdravilen je celo čebelji strup.

Poznamo več vrst čebel: socialno čebelo, kamor sodi medonosna domača čebela, ter samotarske čebele (peščena čebela, vitka čebela, kožuhasta čebela). Domače čebele je več pasem: egiptovska, italijanska, zlasti pa je znana sivka ali slovenska čebela.

Čebele so zbudile človekovo pozornost že v pradavnini. Za zdravilo in sladilo so uporabljali med v Starem Egiptu, Babilonci, Skiti in drugi narodi. Znameniti antični zdravnik in utemeljitelj grškega zdravilstva Hipokrat (460 - 377 pred našim letošnjem), Pitagora, Aristotel ter drugi učenjaki so v svojih delih poudarjali zdravilno moč medu. Stari Slovani so zelo radi pili medico; to je bila njihova ljudska pijača. Danes je splošno znano, da med zelo pomaga pri gripi in angini, ublažuje bolečine pri obolelosti sklepov, pri črevesnih infekcijah, pri potrosti, telesni in duševni izčpanosti ter pri motnjah spomina. Med preprečuje izpadanje las, jemljenje ga zoper nespečnost, pri slabokrvnosti, za krepitev srčne mišice, za ublažitev starostnih tegob itd.

Zdravljenje z medom in drugimi čebeljimi pridelki se imenuje apiterapija. O tovrstnem zdravljenju so temeljito spregovorili leta 1965 na 20. jubilejnem kongresu svetovnega združenja čebelarjev Apimondije v Bukarešti, zbrana spoznanja pa še bolj utrdili in razširili leta 1978 na simpoziju Apimondije v Portorožu.

Za razvoj slovenskega čebelarstva je najbolj zaslужen Anton Janša (1734-1773), ki je napisal tudi knjigo z naslovom »Popolni nauk o čebelarstvu«. Janša je bil tako ugleden strokovnjak, da je avstrijska cesarica Marija Terezija ukazala, naj v čebelarskih šolah uče po Janševih načelih.

Poudariti moramo še, da naravni med chrani svoje odlične lastnosti, če ga hranimo v suhem, temnem in hladnem prostoru. In za konec še uporaben kuhinjski recept za pripravo tople medene limonade za zimske dni. V liter zelo vroče vode damo 5 žlic medu in 4 žlice limoninega soka. Vse temeljito premešamo. Ponudimo takoj. Na zdravje!

Lojze Abram

Tri pomembne šolske publikacije

40. obletnico povoje obnovitve slovenskih šol na Tržaškem in Goriškem so nekatere šole hotele proslaviti na drugačen način, ne z golj z običajno prireditvijo in nastopom šolarjev. Izdale so šolske časopise in glasila, ki bodo nedvomno ostali dlje v spominu, predvsem v spominu tistih soudeležencev in sodelavcev šolarjev, ki so s svojimi raziskavami, spisi in risbami največ prispevali k uspehu te zamisli.

Najlepša in najbolj učinkovita je bila pobuda vseh osnovnih šol na Goriškem, ki so s skupnimi močmi izdale bogato knjigo samih prispevkov šolarjev. Zamisel se je porodila med učitelji, ki so razpravljali, kako najbolj dostenjno proslaviti 40. obletnico obnove slovenskih šol in 5. obletnico uvedbe bralne značke na Goriškem.

Mnogi so bili mnenja, da vtisi s proslavo le kratkotrajno spremljajo otroke, zato so sklenili, da vsi učenci, ob Brd do Krasa, s svojimi sestavki in risbami prispevajo k spoznavanju sedanjosti in preteklosti svojega okolja in življenja na šoli. Nastala je tako zajetna knjiga, ki obsega skoraj dvesto strani, in prinaša sestavke slovenskih učencev, od Plešivega do Pevme in Gorice, od Jamelj in Sovodenj do Števerjanja. V knjigi z naslovom »Pogled v naš svet«, katere platnica je delo Valterja Hledeta iz 5. razreda šole v Števerjanu, se vrstijo zanimivi, prisrčni, odkriti in neposredni opisi in risbe vseh šolarjev na Goriškem, ki so objavljeni v originalu, se pravi lastnoročno napisani.

Branje je prijetno in privlačno. Sestavki govorijo o vseh mogočih stvareh, od spominov na stare čase in na nastanke šol

do dogodkov v sedanjosti in doživetij posameznikov. Delo učencev so goriški učitelji vodili samo z nasveti, da so prispevki ohranili pristnost in osebnost avtorjev. Knjiga »Pogled v naš svet« je zato prikaz »drobca sedanje zgodovine« osnovnih šol na Goriškem in predstavlja neprecenljiv dokument razvijane šolske dejavnosti in nje-

POGLED V NAŠ SVET

ne stvarnosti. Spremljata jo še krajši zapis Marije Perat o medvojnem in povoju obnavljanju slovenskih šol pri nas ter sestavek o petletnici uvedbe Bralne značke na goriških šolah.

Neprecenljivo dokumentarno vrednost imata še dve šolski glasili, ki sta ju ob 40. obletnici obnovitve slovenskih šol izdali osnovni šoli »Pinko Tomažič« v Trebčah in »Karel Destovnik - Kajuh« v Gropadi.

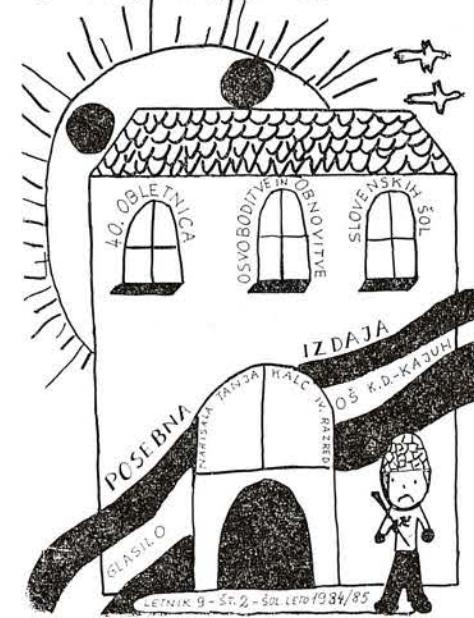
Bodisi glasilo trebenske šole »Veseli živžav« kot glasilo gropajskih učencev »Mala gaja« prinašata zanimivo in bogato pisano in slikovno gradivo o dejavnosti obeh šol,

od njunega nastanka do današnjih dni. Vsebujeta doživete opise in zapise, risbe in celo originalne listine, ki so jih s pomočjo učiteljev zbrali učenci, jih opremili s fotografijami in obogatili s spomini nekdanjih učencev in učiteljev na obeh šolah.

Obe hvalevredni pobudi nesporno dokazujeta življenjskost in rast slovenske šole pri nas in veliko navezanost naših ljudi nanjo.

MALA GAJA

Kaj je bila madame Butterfly prej?
Gosenica.

V omari zaslišiš korake; kaj je to?
Ženski čevlji, ki prihajajo iz mode.

Kaj pogosto serviramo pa nikoli ne pojemo?
Ping-pong in tenis žogico.

Devan Cesar

Uvod v računalniške tajne

Računalniki so postali del našega vsakdanjega življenja. Srečujemo jih povsod: v trgovinah, v uradih, pogosto tudi v šoli. Računalniki so sposobni opraviti v nekaj trenutkih delo, ki bi brez njihove pomoči trajalo lahko tudi tedne. Kljub temu kompjuterji sploh niso pametni. Naredijo lahko le to, kar jih človek nauči in jim ukaže. Njihova prednost je v tem, da ukaze, ki so se jih naučili, izvajajo izredno hitro, poleg tega pa jih lahko ponovijo tolkokrat, kot je potrebno, ne da bi se utrudili.

Seveda imajo kompjuterji tudi precej napak. Kot smo že prej ugotovili, ne znajo misliti samostojno. Če se računalnik znajde pred nečim, kar ga človek še ni naučil, se bo ustavil. Računalnik uporablja jezik, ki je sestavljen samo iz dveh črk, in sicer številk 0 in 1. Ker je ta jezik neprimeren, da bi človek v njem dajal navodila, so sestavili bolj razvite jezike, v katere prevede računalnik svoje odgovore, ki jih človek tako lahko razume. Eden od teh jezikov je tudi BASIC. Ta jezik uporablja prevsem majhni računalniki, kot so na primer Spectrum in Commodore. Večji računalniki uporabljajo

jo seveda bolj popolne jezike, kot so PASCAL, KOBOL in FORTRAN, ki omogočajo kompjuterju, da opravlja še težje in daljše naloge.

V naslednjih mesecih bomo objavili nekaj programov v BASIC-u za računalnik Spectrum, poleg tega pa bomo obrazložili pomen nekaterih znanih in manj znanih računalniških ukazov. Upamo, da se boste tako bolje spoznali z računalnikom in boste sposobni sami sestaviti take programe, kot boste žeeli. Veseli bomo, če nam boste pošiljali programe, ki ste jih sami sestavili. Če vaš računalnik nima tiskalnika, ga kar prepišite in pošljite na naslov uredništva. Programe, ki bodo najbolj zanimivi, bomo tudi objavili.

Berta Golob

Mame nimam

Takrat nismo bili v razredu. Hodili smo po hostah in iskali kostanj. Rekel je, da bo najlepšega dal..., potem pa je utihnil in misli ni povedal do konca.

Gozdovi diše po zdravju. Vračajo mir. Še izgubljena mladost bi se vrnila.

Vsi smo bili srečni zaradi sonca, barv in vonja.

On pa ne. Ni se zmenil za vrišč sošolcev. Ni se mogel znebiti žalosti.

Moji učenci so sirote. Prišli so s ceste in vsi poznajo njeno smer brez konca.

Ko smo se vračali, je bil poldan.

»Vojko, kaj te boli?«

»Mame nimam.«

Včeraj je imel rojstni dan. Rad bi ji bil pisal. Rad bi se pogovarjal z njo. Zavlekel se je v kot in jokal. Komu naj piše? Kam? Vse življenje na valove reke, v prazno...

Vojko nima ne matere ne očeta.

Dal mi je roko, bolečo otroško dlan.

Bilo je opoldne. Jesen je predla tanke pajčevine.

Danilo Gorinšek

Ilustr.: Bine Rogelj

Koncert

Bili trije so mladi fantje,

trije narobe muzikantje,

koncert doma so priredili,

da starše bi razveselili:

v lijak je prvi tulil na vso silo —

to bržcas je — trobento pomenilo,

je drugi si — glavnik vzel za glasbilo,

to je brlizgal, zavijalo, cvilílo!

a tretji je po loncu tolkel divje,

ta lonec pa verjetno — boben bil je....

A starši — kaj so ti dejali,

ko fantje so »koncert« končali?

Dejati niso utegnili

prav nič, ker prej so — pobognili!

Lojze Abram

Jadranje privlačuje

Niso se še polegli odmevi sedme osnovnošolske olimpiade konec maja, že so si naši šolarji v sončnih poletnih mesecih z jadranjem nabirali točke za prihodnjo, osmo osnovnošolsko olimpiado.

Tržaški pomorski klub Sirena v Barkovljah je sredi septembra v okviru Športne šole priredil prvo regato v razredu optimist, na kateri je sodelovalo 21 jadralcev iz šestih mestnih osnovnih šol.

Bilo je prvič, da so se šolarji medsebojno spoprijeli z zahtevnim jadranjem na malih čolnih optimist za nagrade in točke. Žal so imeli smolo, ker ni bilo vetra. Prireditelji so si zamislili, da bo regata potekala v dveh preizkušnjah, in so tudi določili, da bosta nastopila le dva jadralca iz vseh šole. Ker se niso predstavili predstavniki vseh šol, vključenih v Športno šolo, so se na morje v tistih orehovih lupinah podali

vsi pogumni prijavljeni tekmovalci, v veliko veselje ne samo njih samih, ampak tudi priateljev, staršev in učiteljc, ki so priheli na barkovljansko obalo in navajali za svoje ljubljence in predstavnike.

Prireditelji so imeli srečo s soncem, ki je neusmiljeno pripekalo, manj sreče pa z vetrom, ki je le pihljal in skoraj popolnoma upadel, ko bi morali jadralci začeti drugo preizkušnjo. V skorajšnjem brezvetru pa ni bilo mogoče jadrati, zato je druga preizkušnja regate odpadla.

Nič zato, prireditelji so vendarle opravili svoje delo in izpeljali to prvo jadralno regato, veljavno za olimpiado Športne šole, in nabrali so si izkušenj, s katerimi se bodo v bodoči okoristili.

Med jadralci pa so bili najbolj uspešni rojanski šolarji, ki so ekipno zbrali naiveč točk.

DNEVNIK LETEČEGA NIKOLAJA

Majhna letala in leteči hišnik

Mama mi vedno govori, da delam prevelike načrte. Naj se najprej lotim česa manjšega, bolj preprostega. Dobro, sem rekel, bom pa naredil nekaj modelov letal. In sem se vpisal v modelarski krožek. Naredili smo veliko modelov. In prav zanimivo je bilo. Samo ni šlo vse tako hitro, kakor doma na vrtu. Včasih sem se s kakšnim modelom ubadal tako dolgo kot s svojim magnetoletom. Zadnji model sem nesel pokazat prijateljem v Novo Gorico. No, zdaj v počitnicah sem spet tu pri stari mami. Krasno, ko imam tu tako fine prijatelje! Kaj vse počnemo: skrivamo se okoli bloka, borimo se z vojsko sosednje hiše, dirkamo s kolesi...

Vse veselje pa nam vedno pokvari mali hišnik. Malo je podoben Luninemu možu, samo da ni tako prijazen. Ima pa zelo gromeč glas — kot bi prihajal iz pekla. V soboto nas je podil s travnika, kjer smo preizkušali moj novi model — letalolom. Vpil je, da bomo pomendrali ves travnik.

Mama mi je zaupala, da je pred kakimi dvajsetimi leti enako pridno preganjal tri punčke, ki so se skrivale po tujih kleteh. Te tri punce so bile mami Petra in Denisa in moja. Tako vidim, da ima hišnik dolgoletne izkušnje. Z leti pa je postal še bolj zoprn.

Predvčerajšnjem nas je zmerjal z »mulci« nemarnimi, Plutona pa z »mrcino« kosmato — kar tako brez vzroka. Zato smo se včeraj zbrali vsi trije in smo kovali maščevanje. Danes smo ga z vpitjem zvabili iz hiše. Zmotili smo ga ravno pri kosilu. Rdeč od jeze se je pognal za nami. Dirkal je z vso naglico, ki jo je zmogel. A za prvim ovinkom se mu je zgodilo nekaj čudnega — hišnik je poletel! Letel je dobrih pet metrov (5 m!) nato pa z rokami naprej pristal v majhni luži, kjer še žabe ne živijo.

Peter me je vprašal:

»Le kdo mu je nastavil najlonsko vrvico?« in se smejal. Denis se je tudi smejal: »Krasno leti za prvič. Le preklinjati ne bi smel, saj je letenje vendar tako prijetno!«

Nadaljujem čez deset dni, ker moram še to zapisati. Hišnik se v tem času ni nič poboljšal. Postal je še bolj divji. Potem nam je zlomil en model in bilo nam je zadosti. Sklenili smo novo maščevanje. Oprezovali smo za njim in ugotovili, da se hišnik ob mraku vsak večer vrača iz gostilne, kjer ga po stari navadi spije samo dva deci in nič več. Vsaj tako trdi doma, ko se krega z ženo, ki je vedno trezna. Hišnik pa se je boji, kot bi rad, da bi se bali tudi njega.

Kakih sto metrov od gostilne je zagledal torej hišnik na tleh rdeč pakete, prevezan z zlato pentljko. Oči so se mu zasvetile in na glas je reklo:

»Hek. Le kdo ga je izgu-gubil? Gotovo so notri čo-čo-čokoladni bonboni. Hk. Ženi jih nes-sem, da ne bo vedno tako kisle volje!« Potem se skloni, da bi jih pobral. A paketek se mu prav tedaj v krasnem loku izmuzne in poleti proti grmovju. Hišnik stoji na mestu in nekaj časa neumno bulji naokoli. Potem pa zarohni s tistim svojim glasom: »Tristo kosmatih, pa sem ga res več kot dva deci!«

»Ha-ha-ha,« se je potiho režal Peter. Moj pes Pluton je celo trikrat zalajal. A hišnik nas ni šlišal, ker je precej naglušen.

Ampak čudno. Od takrat je manj zadirčen in nima več tako gomečega glasu.

S Petrovo in Denisovo pomočjo sem naredil nove modele. Travnik je zdaj naš. Tristo kosmatih pa je le zaledlo. Tudi hišnike je treba kdaj kaj naučiti.

Marij Čuk

Tokrat kasete namesto knjig

Vsakič smo to naše pisanje začenjali s knjigami, tokrat bo nekoliko drugače, saj predstavljamo nekaj kaset Založništva tržaškega tiska. Zakaj prav kasete? Najbrž je prav, da si tudi najmlajši (in ne samo oni) privzgojijo nekaj osnov pravorečja, ki ga lahko nudi prav magnetofonski trak: v pravljicah in zgodbah ZTT se namreč srečujemo z vrhunskimi slovenskimi gledališkimi umetniki, ki izborno podajajo dogodovščine in pustolovščine najrazličnejših pravljičnih junakov. Vse skupaj pa je opremljeno še z glasbo in zvoki, tako da je napetost na višku.

Seveda pa ob vsem povedanem ne moremo mimo poudarka, ki ga zaslужi knjiga:

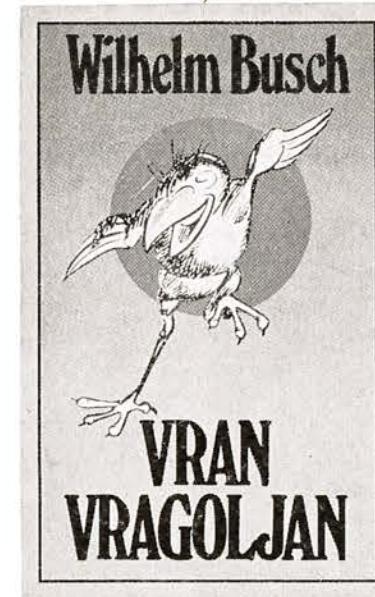

ta je v življenju vsakega mislečega človeka nepogrešljiva in toliko bolj za otroka, ki si mora ob branju ustvariti svoje fantje, misli in predstave ter tako kultivirati sebe in svojo slovensko besedo.

A pojdimo h kasetam. Tokrat bomo na kratko opozorili na štiri, izmed neverjetne množice, ki si jo je moč ogledati in odkupiti v Tržaški knjigarni. Na prvo mesto bi postavili kar že klasično slovensko pripoved, ki je privrela izpod peresa Frana Milčinskega. Gre za zgodbo o tolovaju Mataju, ki je že osrečevala vaše starše in nonote. Takož za tem naj omenimo spet klasično pravljico, in sicer tako, ki je že doživelila televizijske in filmske uspehe: **BAMBI**. Tudi to lahko dobimo na kaseti ZTT.

Za konec pa še dve kaseti, in sicer ena za najmlajše in druga prav za vse. Kot prvo priporočamo **ŽIVALI POKOPAVAO LOVCA** (to je slovenska ljudska pravljica), kot drugo pa **VRANA VRAGOLJANA** Wilhelma Buscha.

Društvo Slovencev miljske občine prireja že vrsto let literarni in risarski natečaj za osnovnošolce, ki obiskujejo slovensko šolo v Miljah. Tokrat je bila tema natečaja »Značilni spomeniki preteklosti v naših krajih« Sodelovalo je več učencev, ki so poslali številne izdelke. Tu objavljam nagrajene spise in risbe.

MLINI

»Pri Mlinih« se imenujejo hiše, ki so dobile ime po kraju, ki se v Miljah razteza med ulicami 25. aprila, D'Annunzio in Forti. Ob teh ulicah tečeta potoka Funjan in Pišolon, ki sta jeseni in pozimi imela zmerno količino vode. Vodo so izkoriščali za mline do prvih desetletij našega stoletja. Takrat je bilo na tem področju predvsem razvito poljedelstvo in ni bilo stanovanjskih hiš, kot so sedaj. Po tej ravnini so se širila predvsem koruzna polja. Ljudje so zato vodo izkoristili kot vir energije in ob obeh potokih zgradili tri mlince.

Starejši domačini pripovedujejo, da se sami ne spominjajo, kdaj so bili mlini zgrajeni, gotovo pa so bili stari več kot tristo let. Najstarejši in najpomembnejši je bil mlin, ki je stal pod hribom, najblže izviru Funjana. Nekaj ostankov porušenih zidov priča o njegovem starem izvoru. Lepo obdelani kamni - bloki so bili iz bližnjih kamnolomov, zelo znanih po odlični kakovosti kamna. Na ostankih zidov je opaziti, da je bila stavba grajena brez malte, kar še bolj potrjuje starodavnost in originalnost. Ker je mlin stal blizu izvira, je bila manjša možnost za izkoriščanje vode, zato so ob mlinu izkopali pravokotni zbiralnik vode ali bazen z zapornicami. Zbiralnik je bil velik približno deset krat štiri metre in je bil znotraj obložen s kamnitimi ploščami usedlinskega izvora. Vodo, ki se je zbirala v zbiralniku, so v času mletja spuščali pod mlinska kolesa.

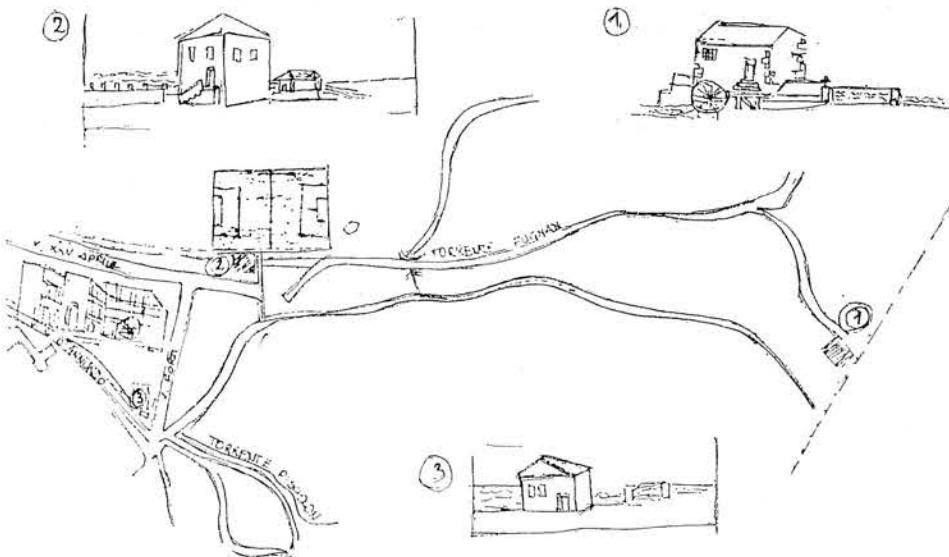
Drugi mlin je stal na kraju, kjer je danes nogometno igrišče. Tam je stala dvonadstropna zgradba. Mlinsko kolo je bilo obrnjeno proti vzhodni strani in ga je gnala voda potoka Funjan. Voda je bila speljana v ozek kanal, ki je bil nekoliko privzdignjen. Kolo mlina je tam stalo še do leta 1947, ko so ga odstranili in začeli graditi nogometno igrišče.

Tretji mlin je bil na koncu današnje ulice D'Annunzio. Ob nastanku je bil podoben ostalima dvema. Majhna zgradba brez oken je v edinem prostoru imela mlinski kamen na višjem mestu. Ta mlin je deloval najdlje, še po drugi svetovni vojni. Ker je vode primanjkovalo, so v mlin napeljali električno energijo, ki je gnala mlinsko kolo. Tako je, po pripovedovanju domačinov, deloval še nekaj let, do približno leta 1949. Potem so postopoma izginjala polja in rastle so stanovanjske hiše. In tako je tudi mlin izgubil svojo pomembnost.

Spomin na te mline je lepo upodobil arhitekt, ko so leta 1978 zgradili štiri velike bloke med ulicama D'Annunzio in 25. aprila. V sredini je arhitekt dal postavili veliko, simbolično mlinsko kolo, pol leseno in pol betonsko.

Stanujem v eni izmed teh hiš in vsak dan gledam to mlinsko kolo, zato sem se tudi odločil napisati delček zgodovine tega kraja.

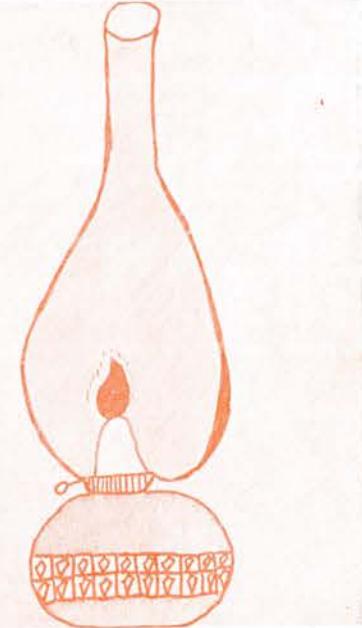
Luka Švab
5. r. (1984-85)
COŠ MILJE

Maja Fchfach 1. r. (1984-85) - COŠ MILJE.

VODNJAK

Ko sem bil zelo majhen in sem spoznal svet, predmete in besede, sem bil večkrat pri babici, ki stanevale pri Koroščih Stanovanje, klet, podstrešje, vrt in dvorišče

Maja Fchfach 1. r. (1984-85) - COŠ MILJE.

so bili zame zelo zanimivi. Tam sem videval razne predmete, ki so jih v preteklosti uporabljali moji predniki.

Nekega dne sem zaprosil babico, naj odkrije pokrov na nekem kamnu. Ko ga je prvič odprla, sem se začudil, ko sem videl veliko odprtino polno vode. Babica mi je razložila, da je to vodnjak, ki ga je skopal njen oče v začetku 20. stoletja, ko je leta 1905 zgradil hišo in se vanjo vselil s svojo družino: ženo in hčerko.

Vodnjak je globok sedem metrov, njegova odprtina pa meri 121 krat 143 centimetrov. Babica mi je še povedala, da so vodo iz vodnjaka v družini uporabljali, dokler niso v hišo napeljali vodovodnih cevi, ki dovajajo vodo iz glavnega vodovoda pod Košljerjem.

SKRINJA

Skrinja je dolga 153 centimetrov, visoka in široka pa 50 centimetrov. Videl sem jo na podstrešju. Lesena je in ima okraske na sprednji strani. Nekoč je bila v dnevni sobi blizu kavade in vanjo so spravljali hrano. Babica čaka, da jo pride mizar popravit, ker jo bo postavila blizu kamina.

OGNJISČE ALI KAVADA

V tej hiši je bila še ena zanimivost. Babica se spominja, kako lepo je bilo nekoč v kavadi. To je bilo nekoč ognjišče na eni strani kuhinje, ki je bila obenem dnevna soba, kjer se je pozimi zbirala in grela družina. Ognjišče je bilo precej visoko, na obrehtaneh je bila stopnica, ki je obenem služila kot stol.

Marko Cossi
4. r. (1984-85)
COŠ MILJE

Mirna Viola 3. r. (1984-85) - COŠ MILJE.

DOMAČIJA MOJEGA SOSEDA

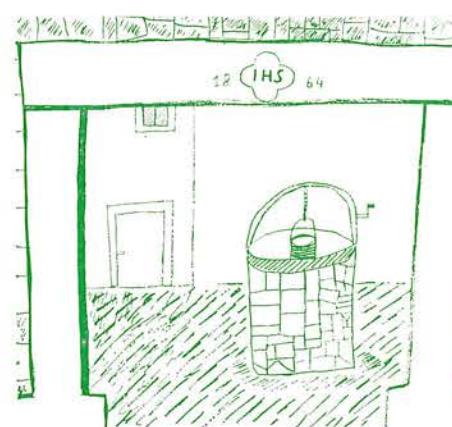
Obiskala sem hišo mojega sosedja na Beloglavi. Naselje leži na griču. Hiša je bila dograjena leta 1921. Domačijo sestavlja hlev za živilo, svinjak, senik in kokošnjak. Domačija ima tudi obsežno dvorišče, kjer rastejo ciprese in sadno drevje. Domačija ima tudi vrt. Tam raste vsa zelenjava, ki je družini potrebna. Na vrtu so tudi cvetice.

Vse stavbe so grajene na starci kmečki način, in sicer z domaćim kamnom. Domačija ima, poleg glavnega, tudi stranski vhod. Poleg dvorišča in vrta je tudi velik vinoigrad. Dvorišče je prostor, ki ga kmetje rabijo za svoje vsakdanje delo in tudi za počitek. Na dvorišču je vodnjak, iz katerega so nekoč dobivali vodo. Danes imajo vodovodno napeljavko.

Hiša je rahlo rožnate barve. Na vhodu ni nobenega napisa, vhodni podboj pa sestavlja dva starinska kamna. Na dvorišču je preprosto kmečko stranišče. V hiši je danes moderno stranišče.

V hiši so veža, kuhinja, jedilnica, shramba, soba in klet. V zgornjih prostorih so štiri spalnice. Tla so pokrita s ploščicami, stropi in stene so ometane. Prostori ogrevajo s pečjo na drva. Vsi prostori imajo danes električno razstvetljavo. Hiša je imela tudi ognjišče. Danes kuhajo in pečajo kruh v štedilniku. Prostori belijo enkrat letno z apnom. Hiša nima spominskih letnic. Kamni vhodnih vrat so po svoje tudi zanimivost, saj so iz svetoivanskega kamnoloma. To je domačija Vladimira Elerja na Beloglavi številka 4.

Mirna Viola
3. r. (1984-85)
COŠ MILJE

Milan Viola 2. r. (1984-85) - COŠ MILJE.

Vrsto spisov so poslali tudi učenci iz Pevme, ki so navdušeno opisali svoja doživetja na snegu v minuli zimi. Spisi so objavljeni tudi v lepi knjigi »Pogled v naš svet«, ki so jo pripravile in izdale slovenske osnovne šole na Goriškem v počastitev povojne 40. obletnice obnovitve slovenskih šol in o kateri poročam na drugem mestu v tej številki.

IZLET NA SNEG

Ko nam je učitelj sporočil, da bomo šli na šolski izlet v hribe, smo bili vsi veseli in nestrpljivo smo pričakovali tisti dan. Prebudila sem se že ob šestih uri. Takoj sem se oblekla v toplo zimsko obleko in pojedla zajtrk. Madtem je mama pripravila torbo, v katero je dala malico in potrebitno pijačo...

... Odpravili smo se izpred šole ob 7.30 zjutraj. Z nami so šli učenci osnovne šole iz Podgore in učenci osnovne šole v ulici Brolo. Spremljali so nas tudi nekateri starši. Peljali smo se z velikim, modernim avtobusom. Učitelj nam je pravil, skozi katere vasi se peljemo. Spomnjam se, da smo se peljali skozi Krmin, Videm in Humin...

... Zagledali smo tudi reki Tilment in Belo in kmalu, v Klužah, zavili na desno. Dvigali smo se vedno više. Cesta je bila ozka in zračni pritisk se je nižal. Ob cesti je tekel prekrasen potoček. V njem so plavale ribice.

Pripeljali smo se na cilj, na Nevejsko sedlo. Pobrali smo sani, naglo nekaj pojedli in se brž šli sankat. Zabavali smo se, da je bilo res nekaj neverjetnega. Tam smo ostali pet ur. Nekateri so imeli bob, drugi sani. Sani sem posodila tudi drugim otrokom. Šlo je, da je bilo veselje! Vse je bilo

tako živo. Smučarji so se vzpeli na Kanin in se kasneje vrnil...

... Na vrhu je sijalo močno sonce, da smo postali vsi rdeči v obraz, kot pravi paradižniki.

Mailyn Jakin, Erik Figelj,
Martina Sosol, Irene Jakin
4. in 5. r. OŠ »J. Abram«
PEVMA

MAČKA

Nekega dne, ko sem se napotil v šolo, sem zagledal mačko. Našel sem jo na dvorišču. Cudno me je gledala. Imela je majhno glavo in špičasta ušesa. Tačke so bile zelo tanke in krvave. Začel sem se zanimati zanjo. Približal sem se ji in jo začel božati po dolgi, sivi dlaki. Opazil sem, da je zelo krotka in sem jo odnesel domov. Telo je bilo mehko, podolgovato. Krempljev ni iztegnila, ker je čutila, da sem njen prijatelj!

Muca se je udomačila in vedno sem se igral z njo. Nekega dne sem ji stopil na rep in je zamijavkala. Prestrašila se je in je začela teči, da sem komaj opazil, kam je zbežala. Pri jedi je bila zelo mirna, pri igri pa zelo živahna. Spala je v klobčiču. Hranila se je zjutraj, opoldne in zvečer z raznim mesom in mlekom. Če je bila lačna, je samo zamijavkala. Kadar se je prestrašila, je hitro pritekla k meni, kot bi iskala pomoči. Bila je ljubezna in se je izogibala drugih živali. Postala je moja velika prijateljica. Prijateljstvo je pokazala tako, da je hodila okrog mojih nog. Ker je bila še mладa, ni še lovila miš. Ponoči je bila v hiši.

Maurizio Qualig
5. r. OŠ »J. Abram«

BALONČEK

Gledala sem očko, ko je kosil travo. Nenadoma sem opazila nekaj belega. Približala sem se in vzela v roke bel list. Bila je hrbtna stran razglednice iz Mariaga della Battaglia blizu Trevisa, ki se je držala belega, že počenega balončka. Na razglednici je bilo v italijansčini napisano ime 7-letnega dečka in naslov. Začudila sem se, kako je balonček priletel tako daleč.

Z dečkom si tako že leto dni dopisujeva. Irena Šemec
3. r. COS »S. Gruden«
ŠEMPOLAJ

NA RAZSTAVI V BOLJUNCU

Z učiteljico smo bili na Kmetijskih dnevih v Boljuncu. Pripeljal nas je avtobus štev. 41. Na razstavi smo si ogledali razne živali. Videli smo krave, račke, labode, kokoši, purane in ovce. Labodi so plavali, račke pa iskale hrano v vodi. Videl sem velike in majhne kokoši. Najbolj so mi bile všeč majhne kokoši, ker so bile raznih barv. Ne-

katere so bile rdeče in črne, druge pa rumene in črne. Vsi smo občudovali velikega petelina, ker je bil brez enega očesa, imel pa je zelo veliko rožo.

Na razstavi so bila razna orodja in stroji: traktorji, sodi in oprema za pridelavo vina. V stavbi so razstavljali razna orodja, ki so služila kmetom v starih časih. Zraven so bile tudi razne vrste gob, razna vina, grozdje in drugo. V šolo smo se vrnili opoldne.

Marijan Coretti
3. r. OŠ »F. Milčinski«
KATINARA

ŽIVLJENJE MED VOJNO

V vojnem času je bilo življenje zelo težko in žalostno. Moja deda sta bila takrat mlada in mnogokrat lačna. Trgovine so bile večkrat zaprte, ker ni bilo živeža. Ljudje so dobivali hrano na živilske nakaznice in še te zelo malo. Če so si hoteli kupiti hrano, so jo morali zelo draga plačati. Za liter olja so morali odšteti tudi celo mesečno plačo. Temu se je reklo črna borza. Srečo je imel tisti, ki je imel sorodnika na kmetiji, h katerim je hodil po hrano.

Med vojno je bilo tudi zelo hudo, ker so bombardirali mesta in je bilo mnogo porušenih hiš in mnogo mrtvih. Moja babica je bila partizanka z imenom Jasna. Nekega dne je prišla policija na babičin dom. Odpeljali so jo in tudi njeni mamo. Na policiji so jo pretepali in zahtevali, da izda imena partizanov. Potem so jo zaprli v ječo za več mescev. Ko se je vrnila domov, je našla oropano hišo.

Moj dedek je bil v zaporu skoraj tri leta. Tam je tudi zbolel. Ker se ni zdravil, je ostal za vedno gluhi. Moji dedje so vojno preživel, a so izgubili vse imetje, zato so morali po vojni zelo trdo delati. A mnogo njihovih priateljev in znancev je bilo ubitih.

Upajmo, da se taki strašni časi ne bodo več ponavljali.

Ivana Ban
5. r. (1984-85) OŠ »J. Jurčič«
DEVIN

MOJA NAJLJUBŠA IGRA

Meni je najbolj všeč igra »čarovnica me nja barvo«. Igramo se na vrtu pred hišo. Enega izmed nas s štetjem določimo za čarovnico ali čarovnico. Ostali otroci se postavimo v krog in vsak si prevzame eno barvo. Čarovnik ali čarovnica pride h krogri in potrka. Mi vprašamo, kaj hoče. Čarovnica odgovori, da hoče neko barvo. Tisti v krogu, ki ima to barvo, mora naglo zbežati. Čarovnica teče za njim in, če ga ulovi, postane čarovnik ali čarovnica. Prejšnja čarov-

nica gre na njegovo mesto v krog. In igra se tako nadaljuje, dokler se ne naveličamo.

Marko Klobas
3. r. OŠ »F. Milčinski«
KATINARA

GALEBOV DNEVNIK

Učiteljici sta nam razdelili nov Galebov dnevnik za šolsko leto 1985-86.

Je ves rdeč in na platnici je naslikan deček s tremi žogicami. V notranjosti dnevnika so označeni dnevi in meseci. Ilustrirani so letni časi in prazniki. V praznih prostorih so po tri sмеšnice.

Menim, da je dnevnik dovolj velik in zelo lep. Nazadnje bom še povedala, da je dnevnik kar priročen.

Manuela

Letošnji dnevnik je zelo lep. Slika na platnici je sмеšna. Je velik, a vsak dan ga bom nosil v torbi. Pazil bom nanj, da se ne bo prehitro raztrgal.

Škoda, da ima premalo slik.

Diego

Učiteljica nam je razdelila dnevnike. Letošnji dnevnik je večji in lepši od lanskega. Je dečje barve, ima debele platnice in sprejedaj daje lepa slika.

Z dnevnik se zahvaljujemo uredniku Galeba Lojzetu Abramu in vsem, ki so pripomogli, da smo ga dobili.

Sabina

Dobili smo Galebov šolski dnevnik. Z učiteljico smo si ga ogledali. Piatnica je zelo lepa. Na njej je deček s tremi žogicami. V dnevniku je mnogo zanimivosti. Na prvih straneh so osebni podatki, koledar, urniki, sporočila staršem, podatki o šolskem osebju in sošolcih, rojstni dnevi, opravičila. Na osemindvajseti strani piše »Galebov dnevnik 1985-86«. Od tu dalje je dnevni razored, kamor si zapisujem naloge.

V letošnjem dnevniku so tudi ilustracije letnih časov in praznikov. Na zadnjih straneh pa je seznam azijskih držav, koristni in zanimivi podatki Italije, Jugoslavije in Avstrije.

Letošnji Galebov šolski dnevnik je lepši od predlanskega in lanskega.

Mojca

Naša učiteljica nam je dala nov dnevnik. Na platnici je deček, k se dotika nogatic. V dnevniku so: začasni in dokončni urnik, urnik izvenšolskega kulturnega in športnega udejstvovanja, opravičila, razpored govorilnih ur, sporočila šola - starši. Nazadnje ima koristne in zanimive podatke. Ta dnevnik mi je zelo všeč.

Martin

Pozdravljeni, dragi šolarji!

Končno je priletel tudi novi Galeb. Zavadem se, da ste ga dolgo čakali in ste bili ves ta čas nestrpni. Zdaj je tu!

Resnici na ljubo, sem vas presenetil že prvi dan šole z Galebovim dnevnikom, darilom slovenskih denarnih zavodov na Tržaškem in Goriškem za svetovni dan varčevanja.

Ste zadovoljni z Galebovim dnevnikom? Odgovarja vašim žaljam in potrebam? Mislim, da sem vam ustregel in da ga v šoli vsi pridno uporabljate.

Po trudu z Galebovim dnevnikom sem začel pripravljati prvo številko novega letnika 1985-86. Uvedel sem nekaj novosti, ki jih boste gotove veseli.

Letos bodo prišli na račun naročniki Galeba, ki se zanimajo za računalništvo, imajo

Galebov dnevnik mi je všeč. Uporabljam ga, da si vanj zapisujem naloge. Na vsaki strani je smešnica. Na prvi strani je poročilo urednika Lojzeta Abrama. Ta galebov dnevnik je že tretji po vrsti.

Sebastijan
UČENKE IN UČENCI
4. in 5. r. OŠ »P. Tomažič«
TREBČE

DOLGOČASEN DAN

Otroci si želimo igrati se zunaj na soncu. Kadar dežuje, smo slabe volje. Pa seveda, tudi dež je potreben, le če dežuje ves dan, je dolgočasno.

Nekega jutra, ko sem se zbudila, sem pogledala skozi okno in ugotovila, da dežuje. Ko sem stopila s postelje, sem upala, da je zunaj lepo, sončno vreme. A nič, sončnega vremena ni bilo. Žalostna sem se umila,

doma kompjuterje in se zabavajo s sestavljanjem programov. O tajnih računalniških sistemih, računalniških jezikih in informatiki vas bo vsak mesec v Galebu seznanjal Devan Cesar, vas vodil po poteku spoznavanja računalniških skrivnosti in opravljanja z računalniki. Če bo vaš odziv zadovoljiv, se lahko zgodi, da bo proti koncu leta na voljo kaka zanimiva nagrada. Točkat le uvodni članek, v naslednjih številkah pa vedno kaj novega s področja kompjuterjev.

Mnogi so bili zadovoljni z načinom, kako sem v prejšnjem letniku urejal »Kotiček za najmlajše«, ki je obsegal več strani. Nадljeval bom tako, zato boste tudi v prihodnje dobili na več straneh zanimive in lahke igrice in uganke, ki jih boste barvali in reševali za kratek čas.

Nekateri nasprotujejo striženju risb na tretji strani platnic posameznik številka Galeba. S sodelavkama Vero Poljšak in Magdo Tavčar smo si omislili nekaj novega. Na tistem mestu bodo odslej zanimive igrice, ki ne zahtevajo striženja ali trganja strani. Ugodili smo tako vsem tistim, ki radi hranijo vse Galebe in jih na koncu leta dajo vezati.

oblekla in pozajtrkovala. Mama mi je spleta kito in mi ukazala, naj grem pisat domačo nalogu, ker sončnega vremena ni in ne bo. Ubogala sem mamo.

Pisala sem spis o dolgočasnem dnevu. Ko sem napisala, sem še enkrat pogledala skozi okno. Neprehenoma je deževalo. Ljudje na cesti so hodili v gumijastih škornjih, z dežnim plastičnim vratom. Mislila sem si, da je ta dan zelo dolgočasen. Le upala sem, da bo naslednjega dne pokukalo sonce.

Jana Kosmač
4. r. OŠ BORŠT

KOLIBA NA DREVESU

Nekega dne sem šel k prijatelju Alešu. Pokazal mi je svojo kolibo na balkonu. Ko sem prišel domov, sem pomis�il, da bi si lahko naredil svojo kolibo na drevesu. Splezal sem na drevo, pripravil stopnice in

Po novem ne bom objavljaj posameznih glasbenih pesmi pod »Zapojmo veselo«. Novost so pravljice s psmico plodovitega sodelavca in glasbenika Janeza Bitanca. V vsakem Galebu si boste prebrali pravljico in obenem zapeli psmico. Lahko se jih naučite na pamet za morebitne nastope na šolskih prireditvah.

Spet bo Galeb prinašal povest v nadlejvanjih. Zabavali se boste s prebiranjem zgodbe Vlada Firma »Gozdni prijatelji«, v kateri v glavnem nastopajo razne gozdne živali.

Nisem pozabil nagradnega žrebanja. Kot vsako leto vas čakajo lepe nagrade — prva je kolo. Le dopisnice, ki jih boste naročniki dobili ob prejemu druge številke Galeba, morate takoj odpeljati. Lani se je spet zgodilo, da so nekateri dopisnice pošljali potem, ko je bilo žrebanje že mimo in so bili znani zmagovalci.

Dopisnice morate takoj izpolniti in oddati na pošto, sicer nimate nobene možnosti, da bi dobili kakšno nagrado.

Za konec še nekaj besed o dopisovanju, dopisnikih in reševalcih ugank v rubriki »Za bistre glave«.

Pridno pišite Galebu o svojih dogodivščinah, izkušnjah in opazovanjih. Obljubljam

ograjo. Koliko sem sestavil iz desk. Skupaj sem jih zabil z žebliji in kladivom.

Ko sem dokončal delo, sem šel poiskat muco, da bi videla, kakšna je moja koliba. Muca je bila navdušena nad kolibom, ker jo je radovedno gledala in naglo splezala vanjo.

Alen Corbatti
4. r. OŠ BORŠT

LEPO JE BILO V HRIBIH

Tudi letos smo šli na počitnice v hrib. Bili smo v Kranjski gori. Prenočevali in jedli smo v penzionu Blenkuš. Zjutraj smo zgodaj vstajali in hodili k zajtrku. Po zajtrku smo pešačili. Bili smo v Tamarju, v Krnici, na Vršiču, pri Eriki in na trim stezi. Ko smo nekega večera šli k Eriki na sladoled, smo srečali učiteljico Ano.

Nekega dne sem se igrala z Daniilom, Helenco in Eriko, ki sem jih spoznala v

vam, da bom pisma redno objavljaj v rubriki »Šolarji pišejo«. Isto velja za reševalce križank in ugank. Opozarjam pa vas, da morate v pismih in pod rešitvami navesti svoje ime in priimek, razred in šolo, ki jo obiskujete. Če podpisa ne bo, pisem ne bom objavil, reševalci pa ne boste dobili nagrad: Galebovih majic.

Prav tako ne bom sprejemal pisem in dopisnic, ki ne bodo pravilno frankirane. Nekateri pozabite nalepiti znamko, a za vašo nemarnost ne bom plačeval glob pismo-nosni.

Pričakujem, da se boste vsi naročili na Galeb. Naročnina ni pretirana. 10.000 lir ni velik znesek, ki si ga ne bi mogli privoščiti. Nalač naročnine nisem povišal, čeprav se tiskarski stroški za Galeb višajo iz dneva v dan. Zato pridno sezite v žep in se naročite na Galeb. Vem, da premoretete deset tisoč lir. Nekaj zvečilnih gumijev manj in imeli boste revijo, ki ima neprimerno trajnejo vrednost.

Tokrat dovolj! Sproti vas bom v tej rubriki seznanjal z novostmi in pobudami, ki se jih bo loteval Galeb. Zato vsak mesec pozorno prebirajte urednikovo beležnico in... obilo zabave in sreče z Galebom.

Kranjski gori. Erika je prišla iz Brežic. Občasno smo zvečer hodili na keglijšče. Ko smo se zvečer vračali v penzion, smo zahajali v lepo sobo, v katerji je bilo čez dan polno svetlobe. Večkrat smo šli tudi v bazen in igrali smo mini golf.

Moj oče se je podal na Mojstrovko, na Triglav, na Jalovec in Prisojnik. Zadnji dan sem bila zelo vesela, ker smo natrgali mnogo ciklamov. Ko smo se vračali domov, smo na cesti videli več nesreč in mnogo miličnikov.

Tjaša Petaros
4. r. OŠ BORŠT

DVA JEŽKA

Nekega poletnega večera so ljudje pred našo gostilno zagledali dva ježka. Prav tedaj je mama tistim gostom nosila nekaj na

mizo. Vprašali so mamo, če sta ježka naša. Mama jim je odgovorila, da nista.

Ko so gostje odšli, je mama šla iskat ježka. Skrila sta se pod grm. Prijela ju je s cunjo in ju položila v veliko škatlo iz lepenke. Da ne bosta lačna in žežna, jima je dala v škatlo kruha, mortadelo, nekaj sliv in skodelico vode.

Naslednjega dne smo našli škatlo prazno. Ježka sta jo čez noč pobrisala.

Martina Fonda
4. r. OŠ BORŠT

NA HVARU

26. julija smo odpotovali na Hvar. Vozili smo se ves dan in vso noč. Na ovinkasti in zato nevarni cesti smo videli hudo nesrečo.

Na poti smo nekega moža vprašali, kje je penzion. Odgovoril nam je, da moramo najprej zaviti na levo in potem na desno. Natočili smo bencin in nadaljevali pot.

Končno smo dospeli v penzion in Zlatan nam je rekel, da lahko gremo malo počivati. Mama mu je odgovorila, da bomo že šli.

Na Hvaru smo se ustavili petnajst dni. Vreme je bilo ugodno, zato smo se vsak dan kopali in sončili. Tam sem tudi spoznal prijatelja Štefana.

Aleksander Pavletič
4. r. OŠ BORŠT

NA MORJU

Bili smo na morju v Sesljanu. Ko smo prišli na plažo in položili brisače, sem mamo vprašal, če lahko grem v vodo. Mama mi je dovolila. Vzel sem gumijast čoln in zaveslal na odprto morje. Za meno je priplaval očka in me zvrnil iz čolna, da je sam sedel vanj. Potem naju je iz vode poklicala mama, ker je pripravila malico. Pojedli smo vsak po en obložen kruhek.

Popoldne je sonce močno pripekalo in prišlo je mnogo ljudi, zato smo odšli domov. Na morju je bilo lepo.

Črt Rapotec
4. r. OŠ BORŠT

PRIPETILA SE JE NESREČA

Lansko leto, ko sem bil v koloniji v Dragi, so župnik Živic in učiteljice priredili izlet v Briško jamo. Veseli smo se z avtobusom odpeljali v Briške.

Na poti proti Briškom smo se z avtobusom zaleteli v avto. Avto je bil precej razbit, na avtobusu pa je nastala samo luknja pri vratih.

Prišli so policisti, ki so vozniku avtobusa naprtili globo. Voznik je plačal globo in odpeljali smo se dalje.

Ko smo prišli domov, smo bili veseli, da smo se vrnili živi in zdravi.

Aleš Petaros
4. r. OŠ BORŠT

ZAMENJAVA ČRK

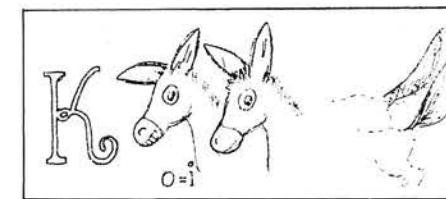
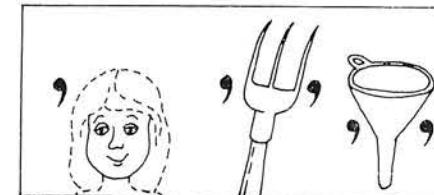
KOS				
KIT				
TRI				
STO				
VAT				
LIK				
OSA				
KIS				
POL				
TRI				

Vsaki napisani besedi zamenjav po eno črko, da boš dobil nove besede z naslednjimi pomeni:

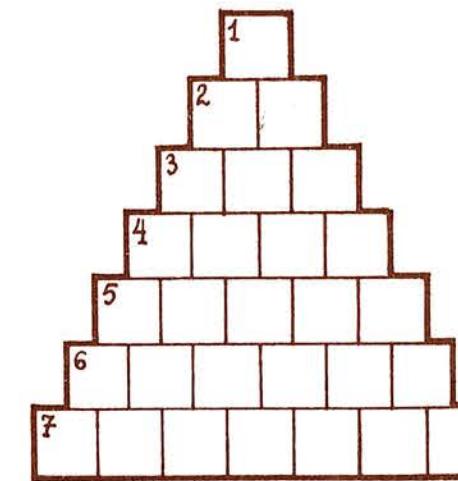
1. debela palica
2. geometrijski pojem
3. tekočina v žilah
4. redko moško ime
5. zmaga v šahu
6. preprosto orožje
7. konicica
8. črn ptič
9. domača žival
10. trobentin glas

Rešitev dobis v označenih poljih.

DVA REBUSA

PIRAMIDA

Od zgoraj navzdol dodaj vsaki besedi po eno črko.

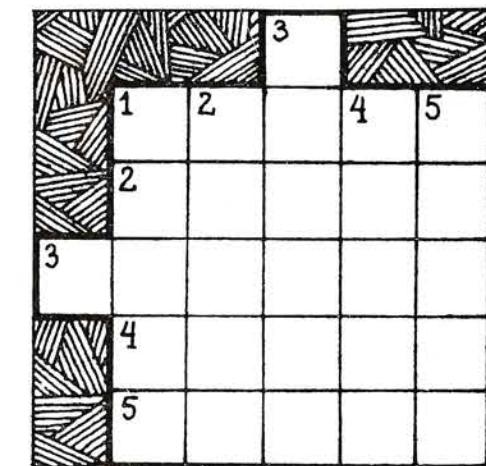
1. avtomobilска ознака за Norveško
2. veznik
3. osebni zaimek
4. pijača, ki jo radi vsi pijemo
5. pomanjševalnica imena Vincenc
6. stolp ob cerkvi
7. naprava za ojačanje glasu

PREGOVOR

Zloge, napisane v pravokotnikih, premikaj po vodoravnih vrstah tako, da boš v štirih vrsticah dobil znani slovenski pregovor.

MAGIČNI LIK

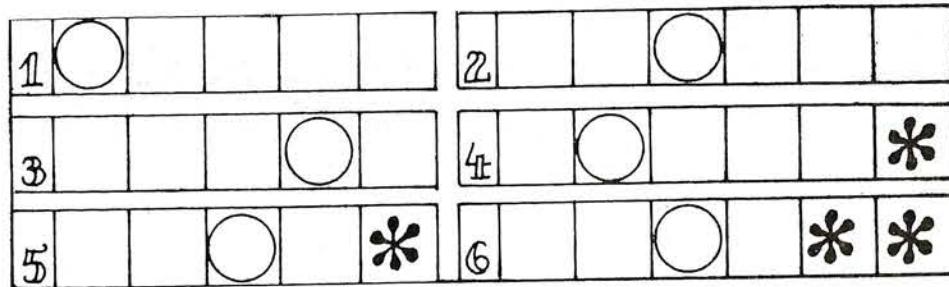
Vsako opisano besedo vpiši dvakrat, vodoravno in navpično.

1. pojav pri nevihtti, ki se zasveti
2. grm z lesniki
3. delavec v tiskarni
4. veliki kamni
5. ime slovenskega pesnika Destovnika - Kajuha

POSETNICA

JANKA KRIŽNIČ

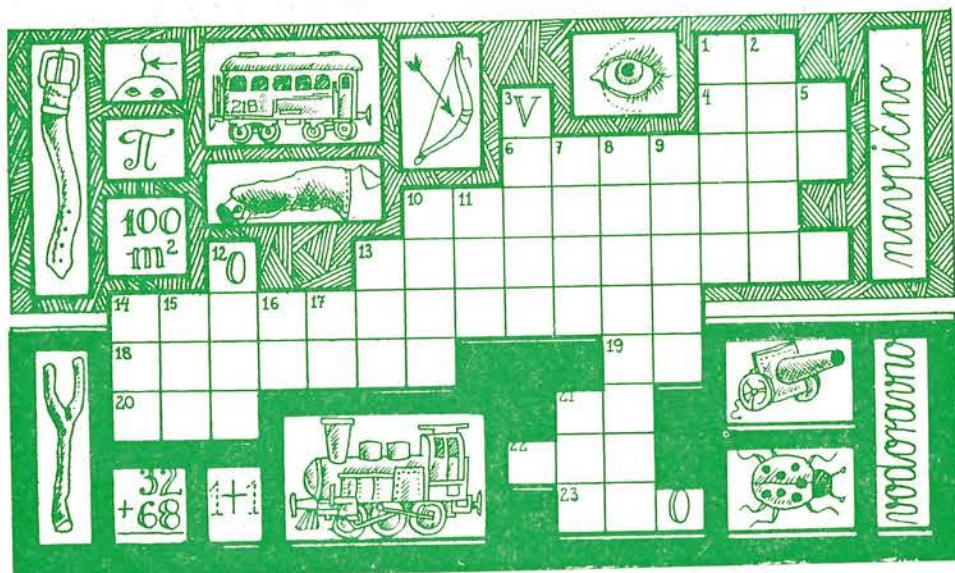
Kaj je Janka po poklicu?

Poišči besede, za katere veljajo naslednji opisi, in jih vpiši v prazna polja. Ob pravilni rešitvi boš v krogcih dobil ime planeta.

1. »zvezda«, ki daje Zemlji svetlobo in toploto, 2. premično nebesno telo, 3. Rimska..., 4. ime vesoljca Gagarina, 5. rdeči planet, 6. Zemljin naravnji satelit.

KOMBINIRANA KRIŽANKA

Za besede, ki niso narisane, velja naslednji opis:

- Vodoravno:** 1. avtomobilska oznaka za italijansko mesto Siracusa, 6. severni tečaj, 18. ime dveh celin, 20. kurir, 21. avtomobilska oznaka za Leskovac, 22. nasprotno od noči.
Navpično: 1. smeri v umetnosti, 5. veznik, 7. drugo ime za cigane, 8. količnik, 9. kovina, ime tovarne v Kamniku, 10. zvitek, 12. slonov zob, 15. naziv.

Poišči napake

Rešitve ugank pošljite čimprej na uredništvo Galeba: Lojze Abram,
Ulica G. Amendola 12 - 34134 Trst.

Mesečnik (10 številk) — Izdaja: Založništvo tržaškega tiska, Trst — Glavni in odgovorni urednik: Lojze Abram — Uredništvo: Ul. G. Amendola 12, 34134 Trst, tel. 415534 — Uprava in ekspedit: Ul. dei Montecchi 6, 34137 Trst, tel. 795873, 794672 — Tiska: Graphart, Ul. D. Rossetti 14, 34126 Trst, tel. 772151 — Posamezna številka: 1.500 lir, dvojna: 2.000 lir, naročnina: 10.000 lir

Galeb je registriran na sodišču v Trstu pod štev. 158 od 3. maja 1954

Galeb je včlanjen v zvezo periodičnega tiska USPI (Unione Stampa Periodica Italiana)

